

037. Yaşar Nabi Nayır'ın *Varlık* dergisindeki edebiyat meseleleri üzerine yazıları (1933-1946)¹

Duygu ALTIN TELLİÖĞLÜ²

Nihayet ARSLAN³

APA: Altın Telliöğlü, D. & Arslan, N. (2023). Yaşar Nabi Nayır'ın *Varlık* dergisindeki edebiyat meseleleri üzerine yazıları (1933-1946). *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (32), 624-649. DOI: 10.29000/rumelide.1252814.

Öz

Türkiye'de 1930'lu yıllar kültür, sanat ve edebiyatın cumhuriyet değerleri etrafında yeniden şekil aldığı önemli bir dönemdir. Cumhuriyet iktidarının "muasır medeniyet" olarak gösterdiği Batı medeniyetine ulaşma hedefi, bu dönemde yürütülen politikalarının çerçevesini belirler. Özellikle Cumhuriyet Halk Fırkasının 1931 yılında gerçekleştirdiği kurultayda partinin kültür alanında örgütlenmesine karar verilir. Bu kararın neticesinde, Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti (1931), Türk Dili Tetkik Cemiyeti (1932), Halkevleri (1932) faaliyetlerine başlar. Bu kurumların yanı sıra, kültür inşasında gazete ve dergilerin söz konusu dönemde önemli roller üstlendiği söylenebilir. 1930'dan sonra yayınlanmaya başlayan başlıca fikir ve sanat dergilerinin başında *Kadro* (1932), *Ülkü* (1933), *Yeni Adam* (1934), *Kültür Haftası* (1936), *Yücel* (1935), *Ağaç* (1936), *Kalem* (1938-1939) ve *İnsan* (1939) gelmektedir. Bu süreli yayınlar arasında 15 Temmuz 1933'te Ankara'da ilk kez çıkan *Varlık* dergisi ise söz konusu dönemden günümüze kadar yayınlanmaya devam eden en uzun soluklu süreli yayındır. *Varlık* dergisi dendiğinde ise akla gelen ilk isim Yaşar Nabi Nayır'dır. 1928'de edebiyat dünyasına genç bir şair olarak Yedi Meşale hareketi içinde başlayan Yaşar Nabi, topluluğun kısa sürede dağılmasından sonra asıl verimliliğini *Varlık*'ın yayın hayatına başlamasıyla elde eder. Denilebilir ki Yaşar Nabi, *Varlık*'taki yazılarıyla 1930'lu yıllarda cumhuriyet kültürünün inşasında önemli rol üstlenen aydınların arasında yer alır. Bu çalışmanın amacı Yaşar Nabi'nin 1933-1946 arasında *Varlık* dergisinde kaleme aldığı yazıları tespit etmek ve bu yazılardan edebiyatla ilgili olanları dönemin kültürel gelişmeleriyle paralel değerlendirmektir.

Anahtar kelimeler: Cumhuriyet kültürü, edebiyat, Varlık, Yaşar Nabi Nayır

Literary articles published by Yaşar Nabi Nayır in *Varlık* journal (1933-1946)

Abstract

As part of the reform of culture, art, and literature according to republican values, the 1930s marked a crucial decade in Turkey. The framework of policies implemented during this decade was determined by the government's goal of achieving the level of civilization of Western Societies, known as "Contemporary Civilization". It was thus decided at a congress of Cumhuriyet Halk Fırkası in 1931 that the party would focus on culture as its primary area of organization. As a result of this decision,

¹ Bu çalışma, Duygu Altın Telliöğlü'nün Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde Prof. Dr. Nihayet Arslan'ın danışmanlığında hazırlanmış olduğu "Tek Parti Döneminde Türk Edebiyatının Biçimlenmesinde Aydınların Rolü" başlıklı doktora tezinden yararlanılarak kaleme alınmıştır

² Doktora öğrencisi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Edebiyatı (İstanbul, Türkiye), daltin8642@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-1142-8921 [Araştırma makalesi, Makale kayıt tarihi: 20.01.2023-kabul tarihi: 20.02.2023; DOI: 10.29000/rumelide.1252814]

³ Prof. Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Türk Edebiyatı Bölümü (İstanbul, Türkiye), nihayet.arslan@gmail.com, ORCID ID: 0000-0003-2459-2891

Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti (1931), Türk Dili Tetkik Cemiyeti (1932), and Halkevleri (1932) started their activities. In addition to these institutions, it is also possible to say that newspapers and journals published in this period played an important role in the reconstruction of culture. The most important examples of these journals published after 1930 are *Kadro* (1932), *Ülkü* (1933), *Yeni Adam* (1934), *Kültür Haftası* (1936), *Yücel* (1935), *Ağaç* (1936), *Kalem* (1938-1939) *İnsan* (1939). Among these periodical publications, *Varlık*, first published on July 15 1933 in Ankara, has continued to be published from that period to the present, and Yaşar Nabi Nayır is the first name associated with the journal itself. He started his journey in literature as a young poet in 1928. He was a member of the Yedi Meşale movement; however, the group broke up in a short time, and it was after this that *Varlık* started to be published. Yaşar Nabi Nayır achieved his greater productivity in *Varlık*, and he was one of the most influential intellectuals in the 1930s when it came to the construction of republican culture. Therefore, this work aims to identify the articles by Yaşar Nabi between 1933-1946 and analyze the literary works in parallel with the cultural developments of this specific period.

Keywords: Culture, literature, *Varlık*, Yaşar Nabi Nayır

1.Giriş

Anadolu'da Kurtuluş Savaşı'nın örgütlenmesi ve savaşın zaferle sonuçlanmasının ardından 1923'te Cumhuriyet'in ilanı ile ulus devlet inşası başlamış olur. Bağımsızlık savaşını zafere ulaştıran Atatürk etrafında toplanmış kadro, kendilerini yeni kurulan devletin yönetici sınıfı olarak atfetmişler; 11 Eylül 1923 Cumhuriyet Halk Fırkasının kurulmasıyla devlet yönetiminde söz sahibi olmuşlardır. 1923- 1950 arası dönemde çoklu partili sisteme geçiş için bazı girişimler olsa da Cumhuriyet Halk Fırkasının siyasi iktidarı elinde tuttuğu bu devre yönetsel olarak tek parti dönemidir. Bu dönemde iktidar partinin tekelinde kalmış ve parti egemen konumda kaldığı süre boyunca kültürü derinden etkilemiştir. Bu bağlamda tek parti dönemi sadece siyasal rejim değişikliğini değil; iktidarın toplumsal dönüşümü yönettiği yeni bir hayat tarzı ve millî kimliğin inşa edildiği kültürel bir süreci de içermektedir.

Cumhuriyet yönetimi, rejimi ve partinin iktidarını sağlamlaştırmasıyla kültürel alandaki politikalara ağırlık verme imkânını 1930'dan sonra elde etmiştir. 1930'lu yıllarda Cumhuriyet iktidarının benimsediği değerlerin halk tabanına yayılması amacıyla kültür politikaları kurumsal bir yapıya bürünmeye başlamıştır. Bu dönemde açılan kültür kurumlarının başında Halkevleri, Türk Dili Tetkik Cemiyeti, Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti, Köy Enstitüleri gelmektedir. Devlet eliyle faaliyete geçirilen bu kültürel kurumların yanı sıra, Cumhuriyet kültürünün kitlelere taşınmasında dergilerin söz konusu dönemde önemli yere sahip olduğu görülür. Dönemin aydın, yazar ve sanatçıların süreli yayınlarda kültür, sanat ve edebiyat hakkında dile getirdikleri görüşlerle kültürün inşasına, toplumun yeni rejim ve parti değerleri etrafında yeniden şekillenmesine önemli katkıları olmuştur.

Varlık dergisi 1933'te Cumhuriyet'in onuncu yılında yayın hayatına başlar. Derginin çıkış amacı dönemin zihniyetine uygun şekilde Cumhuriyet kültür, sanat ve edebiyat ortamının gelişmesine katkıda bulunmak olarak belirlenmiştir. Derginin ilk sayısından itibaren hemen her sayıda Yaşar Nabi'nin bir yazısı yer alır. 126. sayıda derginin müdürü olarak gösterilen Yaşar Nabi, *Varlık*'ta siyaset, eğitim, kültür, sanat, edebiyat gibi farklı konularda görüşlerini açıklamıştır. Edebiyat üzerine kaleme aldığı yazıları ise otuzlu ve kırklı yılların kültürel ortamına ışık tutmaktadır. Bu yazıları incelemeye geçmeden önce 1930'lu yılların basın ormanından söz etmek yerinde olacaktır.

2.1930'lu yıllarda basın ortamı

Dönemin basın ortamı şartlarını 1931'de çıkarılan Matbuat Kanunu'nu belirlemiştir. Bu kanun maddelerinden biri, “vatan, millî mücadele, cumhuriyet ve devrim düşmanlığı yüzünden hüküm giymiş olanlar veya millî mücadelede işgal altında düşman emellerine hizmet edici yayın yapmış olan kişiler gazete çıkartamaz” olarak belirlenmiştir. Ayrıca gazete ve dergide çalışan bütün muhabir, yazar, fotoğrafçı, ressam ve idare memurlarının adlarının hükümete bildirilmesi ' zorunlu kılınmıştır (Topuz, 1973: 141). Yasanın özellikle 50. maddesi basına ciddi kısıtlamalar getirmiştir. Bu maddeye göre ise, “memleketin umûmî siyâsetine dokunacak neşriyattan dolayı, İcrâ Vekilleri Heyeti kararı ile gazete ve mecmualar, muvakkaten tatil olunabilir. Bu sûretle kapatılan bir gazetenin mesûlleri, tâtîl müddetince, başka bir isimle gazete çıkaramazlar”. Böylece saltanat, hilafet ve komünist yanlısı yayınlar bu maddeyle baskı altına alınmayı amaçlanmış; ayrıca parti, toplum ve ülke yararına uygun görmediği yayınları kapatma yetkisine sahip olmuştur (Pektaş, 2010, s. 60).

Atatürk'ün 1930'da basınla ilgili şu yorumu yazarların kalemleriyle dikkatli olmaları gerektiğine dair bir uyarı tonu taşımaktadır:

Memlekette kalem hürriyetinin de; demokrat bir idareye lâyık vakarla kullanılmakta daha dikkatli bulunacağını ümid ederim. Hürriyet suistimalinin tevhit ettiği birçok felâketleri çekmiş olan bu memlekette, bu dikkate bilhassa lüzum olduğu kanaatindeyim (alıntılayan Parla, 1991, s. 160).

1938'e gelindiğinde ise Matbuat Kanunu'nun genişletilmesi sonucu iktidar, basın üzerinde daha çok yaptırma sahip olmuştur. Örneğin gazete ve dergi yayınlamak isteyenlere belli kurallar getirilmiş; yayını çıkaracak kişilerin o yerin en yüksek makamı vali ya da kaymakamdan izin alması, yerin nüfusuna göre belli bir maddi miktarı teminat olarak göstermesi gibi uygulamalar başlatılmıştır (Koçak, 2009, s. 35).

1933'te İç İşleri Bakanlığına bağlı oluşturulan Matbuat Umum Müdürlüğü ise 1940'ta çıkarılan bir kanunla başbakanlığa bağlanmıştır. Bunun nedeni II. Dünya Savaşı ortamında basının denetim altında tutulmasının daha önemli hâle gelmesidir. Ayrıca bu dönemde dış haberlerle ilgili konularda kısıtlamalar getirilmiş, Basın Yayın Genel Müdürlüğü gazetelere gönderdiği bildirimlerle neyin yazılıp neyin yazılmayacağını denetim altında tutmaya çalışmıştır (Pektaş, 2010, s. 52). İlginçtir ki dönemde basında yaşanan tüm bu kısıtlayıcı gelişmelere rağmen fikir ve sanat dergilerinde hareketlilik söz konusudur. Süreli yayınlarda sayısal olarak yaşanan bu artıştan şair Behçet Kemal Çağlar'ın *Ülkü* dergisinde kaleme aldığı bir yazısında söz edilmiştir. Buna göre sadece 1935- 1936 yılları arasında 130 yeni dergi çıkmaya başlarken dönemde bütün mecmuların sayısının ise 330'a ulaşmıştır (Çağlar, 1936, s. 289).

1930'dan sonra yayınlanmaya başlayan başlıca fikir ve sanat dergilerinin başında ise inkılabın “fikriyat sistemini” ortaya koyacağı iddiasıyla yayınlanan *Kadro* (1932), Halkevlerinin yayın organı olan *Ülkü* (1933), “gençlik ve bilgi cöngü” *Yücel* (1935) yer almaktadır. İşte *Varlık* böyle bir basın ortamı ve süreli yayınlar arasında yayın hayatına başlamıştır.

3. *Varlık* ne için çıkıyor?

15 Temmuz 1933'te on beş günde bir yayınlanmak üzere *Varlık* dergisi Ankara'da çıkmıştır. İlk sayının son sayfasında imtiyaz sahibi ve umumi neşriyat müdürünün Sabri Esat (Siyavuşgil) olduğu görülmektedir. Derginin jeneriği “ON BEŞ GÜNDE BİR ÇIKAR SANAT VE FİKİR MECMUASI” olarak

belirlenmiştir. İlk sayıda Yaşar Nabi, Abdülhak Şinasi Hisar, Sabri Esat, Vasfi Mahir Kocatürk, Ahmet Hamdi Tanpınar, Ahmet Kutsi Tecer gibi Türk edebiyatının önde gelen isimleri yer almıştır.

Varlık yayınlanmaya başladığından itibaren Atatürk ilke ve inkılaplarına bağlı bir yayın çizgisi sürdürmüştür. Bu bağlamda *Varlık*' ta sadece sanat ve edebiyat alanlarında değil, özellikle otuzlu ve kırklı yıllarda ekonomi, siyaset, eğitim gibi Cumhuriyet iktidarının kalkınmayı hedeflediği alanlarda da yazılara yer verilmiştir. İlk sayıda yer alan “Varlık Ne İçin Çıkıyor?” yazısında derginin temel misyonu açıkça belirtilmiştir.

Memlekette bir tek hakikî san'at mecmuası yok. İnkılâbın her sahada yokluktan varlıklar yaratma işine girişmiş olduğu bir devirde acısı hissedilen bu boşluğu doldurmak, duyulan bir ihtiyaca cevap vermek gayesiyledir ki VARLIK çıkıyor. VARLIK, cumhuriyeti en büyüğümüzden emanet alan bir Türk gençliğinin, yaratıcı bir İnkılâp Neslinin sanat sahasında da var olduğunu göstermek ve onun için çalışmak istiyor. [...] VARLIK bir de iddiası vardır. Mecmuamız Türk edebiyatının bugün en olgun ve erişkin devresinde olduğunu neşredeceği eserlerle ispat edecektir.

Bu yazıdan anlaşılacağı üzere *Varlık* Cumhuriyet ilkeleri ışığında ortaya çıkacak “inkılap nesli”nin sanat ayağını oluşturmak ve Türk edebiyatını olgun bir seviyeye taşımak iddiasındadır. Bu görüş 1930'lu yılların siyasetten kültüre hemen her alanda iktidarın yürüttüğü kalkınma tutumuyla paraleldir. Onuncu Yıl Marşı'nda söz edildiği gibi “on yılda on beş milyon genç yaratma” misyonu derginin “inkılap neslini”nin sanat sahasındaki varlığını kanıtlama olarak belirlenmiştir.

Yazının devamında dergide yer alacak metinleriyle ilgili belli şartlar istenir. Buna göre, “faydasız, kötü, zait ve hasta yazıların” yayınlanmayacağına altı çizilir. Böylece derginin Matbuat Kanunu çerçevesinde yayın yapacağı açıklanmış olur. Daha önce söz edildiği gibi bu kanun iktidar tarafından söz konusu dönemin basın ortamını denetlemek amacıyla çıkarılmıştır. Dolayısıyla dergide kanunun yasakladığı “saltanat, hilafet ve komünist yanlısı” yazıların yer almayacağı baştan belirtilmiş olur.

Bir diğer husus ise dergideki yazıların öz Türkçe yazılması gerekliliğidir. Bu şart ise Harf Devrimi'nden sonra 1930'ların başında gündeme gelen Arapça ve Farsça kelimelerin yerine öz Türkçe kelimelerin kullanılmasını şart koşan dilde özleştirme girişimini yansıtmaktadır. İktidar ve aydınlar tarafından dönemin yayın ve iletişim organları aracılığıyla dilde özleştirme seferberliğinin toplumdaki her bir bireyi ilgilendirdiği, çünkü bu çalışmanın bir ulusal görev olduğu gibi bir algı yaratılarak konu millî mesele haline getirilmiştir. Bu dönemde Halkevlerinin yayın organı olan *Ülkü* dergisi dil meselesini halka açarak konuyu seferberliğe taşıyan yayın organı olur. Mart 1933'te çıkan derginin ikinci sayısında, *Dil Seferberliği Hâmi Reis Gazi Hazretlerinin İrşatlarıyla Türk Dili Tetkik Cemiyetinin Attığı Büyük Adım* başlıklı yazı yer alır. Bu yazıda, Türk Dil Cemiyetinin Çankaya'da Atatürk'ün önderliğinde toplandığını, dilde özleştirme adına, yazarken kullanılan Arapça ve Farsça kelimelere karşılık bulmak için halkı desteğe çağırmaya karar verildiğini açıklar. Böylece dil seferberliği resmen başlatılmış olur.

Son olarak “Varlık Ne İçin Çıkıyor?” yazısında telif yazıları ve Batı edebiyatından eserlere genişçe yer verileceği ve özellikle çevirilerin sadece Fransa ile sınırlı kalınmayacağından söz edilir. Bu açıklama dönemin tercüme meselesini yansıtmaktadır. Cumhuriyetin ilanından sonra kısa süre sonra Batılılaşma hedefi çerçevesinde Millî Eğitim Bakanlığına bağlı Telif ve Tercüme Heyeti (1924) çeviriler hazırlamakla görevlendirilmiştir. Kurul, 1926'ya kadar Millî Talim ve Terbiye Dairesinin kuruluşuna kadar devam etmiş olsa da çeviri konusunda beklenen hız ve gelişmeler Cumhuriyet'in ilk on yılında gerçekleşmemiştir. Dolayısıyla aydın ve edebiyatçılar arasında söz konusu dönemde en çok tartışılan meselelerin başında tercüme gelmektedir. Batı medeniyet dairesi içinde yer alabilmek için aydınların ortak görüşü iktidarın bir tercüme politikası ortaya koyması yönündedir. Dönemin süreli yayınlarında

tercüme meselesinin önemini sıkça vurgulayan yazılara rastlanır. Yazıların ortak noktası, tercümenin medeni milletlerin kültür hayatında oynadığı rolün altını çizerek tercüme faaliyetlerinin “gelişigüzel” olmaktan çıkarılıp kültür politikalarına dâhil edilmesi, böylece nitelikli tercüme eserlerin artması, millî bir kütüphanenin oluşturulması gibi görüşlere dayanmaktadır. Fakat bu mesele Cumhuriyet’in ilk on beş yılında kesin bir çözüme kavuşmaz. 1940’ta gerçekleşen I. Neşriyat Kongresinin ardından Tercüme Bürosu kurulur ve çeviri meselesi ancak bu tarihten sonra sistemli bir kültür politikası olarak ele alınmaya başlanır.

Varlık ise tercüme konusuna dönemde en çok önem veren yayınların başında yer alır. Nitekim “Varlık Ne İçin Çıkıyor?” yazısında belirtildiği gibi çeviri eserlere genişçe yer ayrılan dergide, sadece Fransız edebiyatından değil; Amerikan, Rus, Alman, İngiliz, İtalyan ve İspanyol edebiyatının yanı sıra, Macar ve Yeni Zelanda edebiyatlarından da çevirilere yer verilmiştir. Hasan Bülent Kahraman *Varlık* dergisinin önemini vurgularken dergide başından beri yürütülen bu sentezci tutuma dikkat çeker. Kahraman’a göre Cumhuriyet kültürü yerliliği de yabancılığı da içselleştirme hedefindedir. Bu nedenle 1930’lu yıllarda dergiler hangi amaçla çıkarsa çıksın hepsinin ortak noktasının bu sentezci arayış olduğunu söyler ve *Varlık* için şu yorumda bulunur:

Varlık dergisinin önemi de galiba ilkin burada başlıyor. Varlık yerliliği ve yabancılığı aynı potada eritme çabasının sembolü olmak istemektedir. Ne var ki bu galiba kendisi için küçük bir hedefdir. Hiç değilse daha büyük hedefin bir aracı, daha doğrusu ideolojisidir: Varlık yeni kültürün kurucu unsurlarından birisi olmayı seçmiştir. Bunu benim “içkin sentez” dediğim yöntemle yapacaktır. Yani, ağırlığı bir yana koymayarak, yerlilik ve yabancılığı birbiri içinde eritmiş yapıları sergilemeye çalışacaktır (Kahraman, 2010, s. 16).

Varlık dergisi yayınlanmaya başladığından itibaren sadece tercüme eserlerle değil, eski- yeni nesil arasında bir sentez arayışı içinde de olmuştur. Bu anlayışla edebî anlayışları Cumhuriyet’ten önce ve sonra oluşmuş yazar ve şairler derginin sayfalarında yer almıştır. Bu yazarlar arasında Halit Ziya (Uşaklıgil), Yakup Kadri (Karaosmanoğlu), Abdülhak Şinasi (Hisar) gibi “eski kuşak”tan Türk edebiyatının önde gelen isimlerin yanı sıra, 1930’lu yılların hikâyeciliğinde öne çıkan Sabahattin Ali, Sait Faik (Abasıyanık) görülür. Ayrıca 1940’ta şiire köklü bir değişiklik getiren Garip akımının önsözü *Varlık* dergisinde yayınlanır.

Yaşar Nabi’nin ilk sayıda yer alan “Gençlik ve İnkâr” yazısı iki nesil arasın bir sentez olması gerekliliğini ele alarak derginin nasıl bir politika yürüteceğini de işaret etmektedir.

Nesil kavgası her devirde vardı, fakat bilhassa harpten sonra büsbütün alevlendi, önce yalnız karşıdan kinle gösterilen dişler ısırıcı ve parçalayıcı olmaya başladı. Yaşlılık gençliğe boykot yaptı, gençlik elinde baltalarla geniş gövdeli üstat ağaçlarının kök saldı, şöret ormanına saldırdı. Manzara bir yaşamak ve ölmek şeklini aldı. Düniün edebî nesli bütün kavgaların ve geçimsizliklerin gençlerin sırtına yükleyerek ve onların inkârcılığından, nankörlüğünden şikâyet ederek üzerlerine mesuliyet payı almak istemediler. [...] Lâkin sulh ve sükûn yıllarının teskin edici ve unutturucu kuvveti yavaş yavaş hissedilmeye başlıyor. Şimdi her iki nesilde hata ettiklerini ve nihayet aynı ruhu taşıdıklarını, aralarındaki uçurumun aşılamayacak kadar derin olmadığını anlayarak birbirlerine yaklaşmaya ve bu uçurumu el ele vererek doldurmaya çalışıyorlar. Artık yapıcılık ve yaratıcılık devresine girmek isteyen Türk sanatı, temenni olunur ki, anarşi yıllarının fena tesirlerinden kurtularak ve maziyi unutarak, manasız nesil ihtilâflarıyla kıymetli zamanlarını ziyan etmesin (Nabi, 1933, s. 1).

Gerçekten *Varlık* dergisi bu sentezci tutumuyla yayınlanmaya başladığı günden bu yana kültürün, sanatın ve edebiyatın gelişimine katkıda bulunan en uzun soluklu süreli yayın olabilmıştır. Fırat Karagülle *Varlık*’ın söz konusu dönemde çıkan *Kadro*, *Ülke*, *Yücel* gibi dergilerin arasından sıyrılıp bu kadar uzun soluklu olmasının nedenini derginin genç yazar ve sanatçıları çatısı altında toplamasına bağlar:

Varlık'ın çağdaşı pek çok dergiden farklı olarak uzun soluklu olmasını sadece hâkim resmi anlayış çerçevesinde yayın yapması ve böyle bir fikrî yapıya sahip olmasıyla açıklayamayız. Böyle olsaydı *Yücel*, *Ülkü*, *Kadro* vb. dergilerin de devamlı olması gerekirdi. Hiç kuşkusuz onu sürekli ve kalıcı yapan asıl unsurlardan biri belki de en önemlisi sanatsal değeridir. Firkî açıdan Atatürkçü kimliği, sanatsal açıdan yeniy ve gençlere verdiği önemle dikkat çeken *Varlık*, Cumhuriyet devri Türk edebiyatının Orhan Veli, Sait Faik, Sabahattin Ali, Melih Cevdet, Oktay Rifat, Cahit Külebi, Sabahattin Ali, Melih Cevdet, Oktay Rifat, Cahit Külebi, Behçet Necatigil, Orhan Kemal, Necati Cumalı, Mahmut Makal, Nazlı Eray, Hasan Bülent Kahraman gibi birçok ünlü şahsiyete sayfalarında yer ayırmış ve onların geniş kitlelerce tanınmasında büyük rol oynamıştır. Türk şiirinde yeni bir akım başlatan "Garip" hareketi ilk olarak onun sayfalarında vücut bulmuştur. Dergi yeni ünlülere sıklıkla yer verirken, aynı zamanda eleştiri deneme yazılarıyla onun biçimlenmesine de katkıda bulunur. Bu, derginin genç Cumhuriyet edebiyatını oluşturma ve geliştirme misyonuyla da örtüşen bir harekettir (Karagülle, 2006, s. 614).

Varlık dergisi önemli kılan hususlardan biri de Cumhuriyet edebiyatının fikrîsel oluşumuna olan katkısıdır. 1930'lu yıllar Türkiye'de kültürün yeni rejim ve inkılaplar çerçevesinde yeniden inşa edildiği dönemdir. Dolayısıyla kültürün bir parçası olan edebiyatın da yeni değerler etrafında nasıl ve ne şekilde olması gerektiğine dair meseleler gündemdedir. Bu bağlamda gazete ve dergiler edebî meselelerin tartışıldığı mecralar olarak karşımıza çıkar. *Varlık* dergisinde de Yaşar Nabi Nayır edebî meselelerine dair dikkate değer yazılar kaleme almıştır.

4. Yaşar Nabi'nin *Varlık* dergisindeki edebiyat meseleleri üzerine yazıları

Yaşar Nabi Nayır, edebiyat dünyasına 1928'de ortaya çıkan Yedi Meş'ale hareketi içinde girmiştir. Bu akımın içinde yer alan yedi genç şair (Cevdet Kudret Solok, Yaşar Nabi Nayır, Muammer Lütfi Bahşi, Vasfi Mahir Kocatürk, Kenan Hulusi Koray, Sabri Esat Siyavuşgil ve Ziya Osman Saba) millî edebiyatın izinde gelişen şiirin basmakalıp duygusallığına ve yüzeyde kalan memleket gerçekçiliğine karşı çıkmışlardır. Bu genç şairlerin iddiasıyla, "dünün mızımız soluk hislerine ve son zamanların renksiz ve dar Ayşe, Fatma terennümün"den sıyrılmak ve şiire ihtiyacı olan "canlılık, samimiyet, daima yenilik" getirmektir. Fakat topluluk kısa süre sonra dağılmış, Yusuf Ziya Ortaç'ın bu akıma destek amaçlı çıkardığı *Meş'ale* dergisi ise ancak sekiz sayı yayınlanabilmiştir.

Yedi Meş'ale serüveninden beş yıl sonra 1933'te Cumhuriyet'in onuncu yıl kutlamaları için Yaşar Nabi, *İnkılap Çocukları*, *Beş Devir* adlı tiyatro oyunlarını kaleme aldığı dönemde *Varlık* dergisi de yayın hayatına başlar. Derginin ilk sayısı 15 Temmuz 1933'te çıkar. Cumhuriyet'in onuncu yılında Ankara'da çıkmaya başlayan derginin son sayfasında İmtiyaz Sahibi ve Umumi Neşriyat Müdürü Sabri Esat (Siyavuşgil) olarak verilirken Ekim 1938'te çıkan 126. sayıda İmtiyaz Sahibi Sabri Esat derginin müdürünün ise Yaşar Nabi (Nayır) olduğu aktarılmıştır. Aslında dergi Nahit Sırrı (Örik) ve Sabri Esat'ın ortaklığıyla çıkar, fakat bu ortaklık çözüldükten sonra Yaşar Nabi Nayır derginin sorumluluğunu üstlenmiş ve *Varlık* onun adıyla özdeşleşir. Dergi yayınlanmaya başladıktan sonra hemen her sayıda Yaşar Nabi'nin yazısına yer verildiği görülür. Sadece kültür, sanat alanında değil, Yaşar Nabi *Varlık*'ta siyasetten yayıncılığa farklı meseleleri ele alan yazılar da kaleme almıştır. Dolayısıyla onun yazıları erken Cumhuriyet döneminin tartışılan meseleleri hakkında önemli bilgiler sunmaktadır.

Emre Kongar Yaşar Nabi'nin Türkiye sorunları karşısındaki tutumuna şu yorumuyla değinir:

Hiç kuşkusuz, sanat ve edebiyat sorunları denli, belki onlardan daha önemli sorunlardır toplumsal-siyasal sorunlarımız. Yaşar Nabi Nayır'ın Türk edebiyatındaki yerini ve işlevini tartışırken, bu konudaki görüşleri büyük önem taşır. Çünkü onu yalnız, bir yazar ya da şair olarak değerlendirmiyoruz. Bir dergi bir yayınevi yöneticisi olarak, ülkemizin ve çağımızın sorunları karşısındaki tutumu da çok önemlidir (Kongar, 2010, s. 27).

Yaşar Nabi'nin edebî meselelere dair görüşleri *Varlık* dergisinden takip edilebilir. Yazarın bu meselelere dair yazıları ağırlıklı 1930'lu yılların ikinci yarısından itibaren çoğalmıştır. Bu tarihten önce, dönemin ruhuna da uygun olarak, yazarın daha çok siyasi içerikli yazılar kaleme aldığı görülür. Cumhuriyet'in onuncu, on birinci, on ikinci yıllarında rejimi ve inkılapları destansı bir üslupla öven yazılarının yanı sıra; dil, nüfus meselesi, Balkan ve Türklük, parti kurultayı, eğitim, millî birlik gibi farklı içerikte yazıları vardır. 1935'ten sonra ise kültür, sanat ve edebiyat üzerine daha çok eğilmeye başlar. Söz konusu dönemde gündemde olan edebî meseleler hakkında fikirlerini *Varlık*'ta açıklar. Özellikle üzerinde en çok durduğu meselelerin şiir ve eleştirinin durumu, tercüme meselesi, halka kitap okuma alışkanlığı kazandırmanın yönleri ve yayıncılık olduğu söylenebilir. 1937'de *Varlık*'ta edebî meseleler üzerine kaleme aldığı yazılarının bir toplamı olarak değerlendirilebilecek *Edebiyatımızın Bugünkü Meseleleri* kitabı basılır.

4.1. Şiir meselesi hakkında

1930'lu yıllarda şiir edebî ortamın başlıca tartışılan meselesidir. Dönemde yeni edebiyatın inşası etrafında gelişen görüş ve tartışmalar özellikle 1930-1940 yılları arasında şiirdeki gelişmeler ışığında takip edilebilir. On yıl gibi kısa bir sürede, şiirde belli başlı yenilikçi, köklü hareketlerin gerçekleşmesinin yanı sıra, aydın ve edebiyatçıların da üzerinde en çok tartıştıkları konu şiir üzerinden biçim, söyleyiş, vezin ve anlam olmuştur. Ahmet Oktay'a göre, "en köklü sanat dalı olduğu için Cumhuriyet Dönemi'nde ilk arayışlar ve tartışmalar şiir alanında görülmüştür. (Oktay, 1993, 1993, s. 91). İnci Enginün ise Cumhuriyet Dönemi'ni kronolojik olarak ayırırken "1923- 1938 (1940) dönemini yeni Türk devletinin kurulması, eskinin tasfiyesi "olarak değerlendirmiştir.-(Enginün, 2001, s. 598). Şiirde yaşanan bu gelişmelerin temelinde 1930'lu yıllarda her alanda teşvik edilen inkılapçı söylem, gelenekten kopuş ve hızla yeni olanı inşa etmeye yönelik tutumu görmek mümkündür. Bu bağlamda Cumhuriyet iktidarının ağırlıklı olarak "milliyetçi, halkçı, inkılapçı" ilkeleri ekseninde geliştirdiği kültürel söylemin edebiyatta yansımalarının en fazla şiir alanında görülebileceği söylenebilir.

Cumhuriyet'in ilk on beş yılında memleketçi edebiyat ve hece vezni şiirde hâkim poetik anlayışı oluştursa da dönemde şiir hızlı ve köklü değişimler geçirir. 1928'de Yaşar Nabi'nin de içinde yer aldığı Cumhuriyet'in ilk toplu şiir hareketi olan Yedi Meşale, Türk şiirini bu "renksiz ve dar Ayşe Fatma" anlayışından kurtarmak için ortaya çıktıklarını iddia ederler. Fakat hareket beklenen hamleyi yapamaz ve kısa sürede de dağılır. 1930'lu yıllarda şiire bir başka önemli açılım getiren şair ise Nâzım Hikmet'tir. Serbest nazım olarak adlandırılan şiir anlayışı, hece ve aruza alternatif olarak ilk kez Nâzım Hikmet tarafından Türk şiirinde kullanılmaya başlanır. Ayrıca Nâzım Hikmet'in 1929'da *Resimli Ay* dergisinde başlattığı Putları Yıkıyoruz kampanyasıyla şiir anlayışları Cumhuriyet'ten önce oluşmuş şairlerle eserlerini Cumhuriyet'ten sonra veren nesil arasında dönemde ara ara gündeme taşıyacak olan "eski-yeni" davasını ateşlenir. 1930'lu yılların sonu 1940'lı yılların başında Türk şiirinde önemli bir gelişme, değişim daha yaşanır. 1938'de Hilmi Ziya Ülken'in çıkardığı *İnsan* dergisinde Orhan Veli'nin "Yazık oldu Süleyman Efendiye "dizesiyle meşhur olan "Kitabe-i Sengi Mezar" şiiri yayınlanır. 1937'den itibaren *Varlık*'ta Orhan Veli, Oktay Rifat ve Melih Cevdet'in vezinsiz, kafiyesiz, günlük dile dayalı, kısa şiirleri yer almaya başlar. Kısa dize, az sözcükle yazılan, ölçü ve uyak düzeni bulunmayan bu şiirler Türk şiirinde önemli bir kırılma yaratacak Garip akımının ilk örnekleridir. Ayrıca bu dönemde herhangi bir akımın içinde yer almayan şiirde estetik kaygıyı ön planda tutan öz şiir anlayışı bir diğer koldan sürmektedir. Başta Yahya Kemal olmak üzere Ahmet Hamdi Tanpınar, Ahmet Muhip Dıranas, Cahit Sıtkı Tarancı bu şiir anlayışını benimseyen şairler arasında yer almışlardır. Dönemde şiirde gelişen bir başka söylem ise şiirin "dava, parti, inkılap değerleri " gibi kavramlar çerçevesinde şekillenmesi ve bu değerleri halka aktarmada aracı olmasıdır.. Şiirin "davanın hizmetinde" olması gerektiğini savunanların

başında Behçet Kemal Çağlar gelir. *Yücel* başta olmak üzere şairin fikir- sanat dergilerinde sıkça şiirleri yayımlanır. Yusuf Ziya Ortaç, Yaşar Nabi Nayır, Ömer Bedrettin Uşaklıgil, Vasfi Mahir Kocatürk gibi şairler de dönemde partiyi, Atatürk'ü öven şiirler yazmışlardır.

Tüm bu gelişmeler söz konusu dönemde şiirin en çok tartışılan tür haline gelmesine neden olur. Özellikle “eski ve yeni nesil” olarak ayrılan şairler arasında şiir âdeta bir iktidar mücadelesi alanına dönüşür. Cumhuriyet öncesinde belli bir kabul görmüş ve memleketçi şiir anlayışıyla hece veznini sürdüren şairler, şiirde yaşanan bu değişimleri buhran olarak değerlendirmiş ve şiirin bir çıkmaza girdiğini hatta öldüğünü iddia etmişlerdir. Diğer taraftan şiirde yeni biçim, söyleyiş ve estetik arayışı içinde olan şairlere göre ise bu “eski nesil” edebiyattan artık tasfiye edilmelidir.

1940'ta Halit Fahri Ozansoy'un oğlu Gavsî Ozansoy'un *İstiklâl* gazetesindeki “Tafiye Lazım” yazısı “eski-yeni nesil” tartışmasını yeniden alevlendirir. Bu yazıda Gavsî Ozansoy edebiyatta ilerlemenin olabilmesi için eskilerin yerini yenilere bırakması gerektiğini iddia eder. Sait Faik ve Abidin Dino'dan bu görüşlere destek gelir. Tasfiyesi istenen yazar ve şairler arasında Yahya Kemal, Reşat Nuri, Mahmut Yesari, Mithat Cemal, Peyami Safa, Aka Gündüz, Halit Fahri, Burhan Cahit, Faruk Nafiz, Orhan Seyfi, Yusuf Ziya, İbrahim Alâettin, Şükûfe Nihal, Behçet Kemal, Esat Mahmut Karakurt yer alır.

Şiirde yaşanan bu gelişmelerle paralel 1937'de Yaşar Nabi de *Ulus* gazetesinde dönemde çok ses getirecek olan ve şiirin hangi yönde ilerlediğini yoklayan “Şiir Ölüyor mu?” anketini düzenler. Ankete katılan şairler arasında Ahmet Kutsi Tecer, Ziya Osman Saba, Behçet Kemal Çağlar, Ömer Bedrettin Uşaklı, Cahit Sıtkı Tarancı bulunmaktadır. Bu isimlere ek olarak 1940'ların başında şiire büyük bir açılım getirecek olan Orhan Veli- Melih Cevdet - Oktay Rıfat'ın da bu ankette yer alması dikkat çeker. Üç şairin cevabı ortak olarak verilir ve onların şiir hakkındaki bu görüşleri daha sonra Garip olarak yayınlacakları kitabın önsözünün de temelini oluşturur.

Mehmet Can Doğan'a göre “Şiir Ölüyor mu?” sorusuyla açılan anket aslında dönemdeki şiir buhranına ilişkin önemli bir uyarandır. Doğan'ın yorumu bu anketin düzenlenme amacının şiirde kanonlaşan “millî romantizm”le kanona bağlanmayı reddeden yenilikçi şiir anlayışından hangisinin baskınlaşacağını ölçmektir. Cevaplardan çıkarılacak ortak görüş ise “şiirin ölmeği” ve kanonla yenilikçi anlayışın sentezinin mümkün olduğudur (Doğan, 2019, s. 7-11).

Yaşar Nabi, anketin düzenlendiği dönemde *Varlık* dergisinde hem anketi hem de şiirin içinde bulunduğu durumu ele alan “Şiir Buhranı” yazısını yazar. Yazar, şiirin sadece Türkiye'de değil dünyada bir buhran içinde olduğunu kabul eder. Ayrıca şiire karşı okur ilgisinin de azaldığına dikkat çeker. Genç şairlerin birleştiği “şiirin ölmeyeceği” görüşüne katılsa da şiirin geleceği hakkında endişeleri olduğunu ekler.

Memleketimizde şahit olduğumuz zahiri şiir râğbeti bizi aldatmamalıdır. Manzume satırlarıle karalanmış broşürlerin bolluğu hakiki bir şiir alâkasını ifade etmekten çok uzaktır. Bizde müşahede edilen sadece bir şiir özentisidir. Bu özenti hakikî şiiri karışız bırakmaya mâni olamıyor. [...] Hakikî şiir alâkasını, şiirle dolu bir filmi, piyes ve kitabı yarıda bırakacak binleri düşünerek mütalaa ediniz. Nkibin olmak için kendinizde pek az kabiliyet hissedeceksiniz. Şiir devrimizde münevver adam için ihtiyaç olmaktan çıkmıştır veya çıkma yolundadır (Nabi, 1937, s. 545).

Diğer taraftan anketin düzenlendiği dönemde (1937) *Varlık* dergisinde daha sonra Garip akımı olarak adlandırılacak şiirlerin ilk örnekleri yer almaya başlasa da Hakan Sazyek'in tespitiyle 1938-1941 arasında dergide bu şiirlere bir daha rastlanmaz. Yaşar Nabi Nayır'ın 1938'de “Gençleri Teşvik Etmeli mi? ” başlıklı yazısında yeni nesil şairlerin desteklenmesi adına “hiçbir istidadı henüz gençtir diye

istiskal etmemek, fakat gösterişlere, sahte yıldızlara aldanmamak, medihleri ve teşvikleri ölçülü sarfetmek"yorumuna dikkat çeken Sazyek, yazarın yeni şairlere karşı bu temkinli ifadelerinin Garipçilerin dergiden o dönemde ayrılmalarına dair bir ipucu niteliği taşıdığı iddiasındadır (Sazyek, 2006, s. 21-47). Söz konusu yazıda Yaşar Nabi, Fransız yazar Julian Benda'nın "Sanat bahsinde gençleri teşvik etmek faydalı mı yoksa zararlı mı?" görüşlerine yer verir. Bu noktada Benda'nın da işaret ettiği gibi ne gençleri en küçük meziyetleri için göklere çıkarmak ne de tamamen gençlerden yüz çevirmemek gerektiğini savunur. Dolayısıyla Yaşar Nabi'nin bu görüşlerinden otuzlu yıllarda şiirde yaşanan değişimleri koşulsuz savunmadığı ve şiirde yenilikçi tutumu koşulsuz olarak benimsemediği çıkarılabilir.

Benda'nın dediği gibi, "Bu çocuğun ne dediğini pek anlamıyorum, amma, yeni bir şeyler söylüyor, ve zamanlarının zevkine aykırı bir yoldan gidenler içinde ne dâhiler çıkmıştır..., diye her garabeti alkışlamak kalkmak hata olur. Çünkü, bir yenilik getirmek iddiasında olanlar arasında büyük üstatlar çıkmışsa, pek çok da sahte istidatlar yer almışlar ve hiçbir iz bırakmadan sönüp gitmişlerdir. Gençlikle alâkalanmak, gençliğin arzuları, meyilleri, düşünceleri üzerine geniş bir müsamaha ve sevgiyle eğilmek, hiç bir istidadı, henüz gençtir diye istiskal etmemek, evet, fakat gösterişlere, sahte yıldızlara aldanmamak, metihleri ve teşvikleri çok ölçülü sarf etmek şartıyla. Her önümüze çıkanda bir müstakbel dehâ görmek ne kadar hatalı bir zihniyet olursa, içlerinde pek büyük bir ekseriyetinin hiçbir işe yaramaz olacağı düşüncesiyle bütün gençlere karşı alâkasız kalmak da o kadar yanlış bir hareket olur (Nabi, 1938, s. 609).

1940'ta yazdığı "Eski Yeni Davası" yazısında nesiller arasındaki tartışmayı ve edebiyatta yaşanan değişimleri yeniden ele alır. Yaşar Nabi göre, edebiyattaki bu zihniyet ve nesiller arasındaki çatışmalar hep yaşanacaktır. Kendisinin ise iki cepheden birine dâhil olup bir yorum yapmayacağını, tam tersi objektif olarak konuyu değerlendirmek istediğini açıklayarak yazının büyük kısmında Tanzimat edebiyatındaki yaşanan değişimleri ve tartışmaları örnek gösterir. Son olarak görüşlerini her yeniliğin edebiyatta kabul göremeyeceği şeklinde bağlar.

İstikbalin hâkim telâkkisi olacak yeniliklerin de daima meçhul bir edebiyatçılar zümresi arasından çıkmış ve hemen daima ilk zamanlarda yadırganmış olduğunu hatırlamak bizi yeni ve genç cereyanlara karşı, bizden evvel de işlenmiş olan haksızlıklara düşmemek endişesiyle, müsamahakâr ve bilhassa dikkatli davranmaya sevk etmelidir. Hele zamanımızın sanat eserlerini ve fikirlerini devamlı bir surette takip etmeyi ihmal etmiş bir kimsenin edebî cereyanlar karşısında bitaraf kalarak hüküm vermekten çekinmesi çok daha doğru bir hareket olur. Fakat dediğimiz gibi, her genci, bazı kaideleri parçaladı ve telâkkileri bir kalemde reddetti diye müstakbel bir deha sıfatıyla alkışlamamız için de bir sebep yoktur (Nabi, 1940, s. 545-548).

"Yeni Şiir Davası" yazısında benzer görüşler ileri sürer. Bu yazıda Garip şairlerinden açıkça bahsetmese de şiiri halka indirmenin yenilik için yeterli olmadığını dile getirir.

Yahya Kemal'in şiirini yazmak için elbette ki büyük bir dil, sanat bilgisine, ayrı bir ihtisasa ihtiyaç vardır. Öyle bir ihtisasa ki, ancak uğruna bir ömür harcanarak elde edilebilir. Ama o şiiri herkes anlar, biraz okumuşluğu ve anlayışı olan herkes ondan zevk duyar. Bu zevki duymak için ayrı bir ihtisasa ihtiyaç lüzum yoktur. Halbuki genç sanatçıların, bir nazariyeyi kapılarak, sırf halkla şair arasındaki engeli ortadan kaldırmak maksadıyla ortaya koydukları şiirleri ancak dar bir zümre beğendi, bütün o söyleniş rahatlığına ve kolaylığına rağmen bu şiirler okuyucu kitlesi tarafından ne anlaşıldı ne de sevildi. Çünkü halka şair arasındaki engeli kaldırmak arzusu, bu nazariye yok mu; işte o birbirine kavuşturmak istenenlerin arasında bir duvar gibi yükseldi (Nabi, 1945, s. 667-669).

“Şiirde Eski Yeni Meselesi” yazısında Yaşar Nabi meseleyi bir diyalog şeklinde ele alır. Karşılıklı konuşma olarak yazılmış bu yazıda şiirle ilgili görüşleri aynıdır: Türk şiiri köklü bir değişim içindedir, fakat bu değişimin kıymetini zaman gösterecektir. Yaşar Nabi, şiirde yaşanan değişimi bazılarının iddia ettiği gibi “birkaç tüysüz gencin şöhret olmak için ortaya attıkları oyundan ibaret” görmez. Bu yazıda ilk kez Garipçileri işaret ederek onların şiirde yapmak istediklerini yorumlayamaya çalışır.

Yedi Meşalecilerin hamlesinde “yeni”nin birtakım unsurları yok değildi. Sonra Cahit Sıtkı ile Ahmet Muhip, durmadan yeni vezinler yeni söyleyiş şekilleri deneyerek eski kalıp içinde rahat edemediklerini, bir yeni araştırması içinde olduklarını gösterdiler. Fakat asıl hamle, bana kalırsa, “Garip”çilerin 1937’de yaptıkları keskin çıkışla başladı. Büyük değişiklikler ancak böyle tepki şeklindeki aşırı hareketlerle hız alır, sonra da coşkun sel yatağını bulur, yaptığı tahribatın izleri yavaş yavaş kaybolur. Bizim genç şairlerimizin vaziyeti de aynı oldu. Süratli bir çıkıştan sonra hızlarını yavaşlattılar, hatta pek ileri gittiklerini fark ederek geri döndüler, ve makul bir yeniliğin içinde gerçek sanatı bulmaya yerleştirmeye çalıştılar. Bugün hâlâ o sarsıntı, araştırma devresi tamamlanmış değildir. Çünkü yeni şiirde henüz bir kararlaşma, durulma, bir muhafazakârlık devresi görülüyor. (Nabi, 1946, s. 4-5).

Tüm bu görüşlerden anlaşılacağı üzere Yaşar Nabi, şiirde yenilikçi tutumdan yanadır. Zaten kendisi de bir dönem içinde yer aldığı Yedi Meş’ale topluluğuyla şiire yeni bir yaklaşım getirmek istemiştir. Yaşar Nabi’nin bu görüşleriyle uyumlu olarak *Varlık* dergisinde şiirde yeni biçimler deneyen şairlere yer verilmiştir. Yine de Yaşar Nabi’nin sıkça vurguladığı görüş, şiirde yeniliği sırf yenilik olduğu için desteklemenin doğru olmadığı gibi yeniliği sırf yeni diye yermenin de geçerli olmadığıdır.

4.2. Tercüme meselesi hakkında

YYaşar Nabi’nin *Varlık*’ta üzerinde en çok tartıştığı edebî meselelerin başında tercüme konusu gelmektedir. *Varlık*’ın ilk sayısında “garbin şaheserlerini ve edebî hareketlerini okuyuculara tanıtılacağı ve sadece Fransız edebiyatından değil, bütün Garp dillerinden çevirilere yer verileceği açıklanmıştır. Nitekim bu açıklamaya uyulmuş, *Varlık* ilk yayınlamaya başladığı günden beri çeviriye titizlikle önem veren süreli yayımlar arasında yer almıştır. Derginin çeviri konusunda Fransa’nın dışına çıkma amacını 1930’lu yıllardan itibaren başarılı şekilde yerine getirdiği görülür. Dönemde Yunan, Rus, Alman ve İngiliz edebiyatlarından sayıca fazla eserler çevrildiği gibi; Polonya, Brezilya, Portekiz, Macar, İsveç edebiyatlarına dair çevirilerin 1930- 1940 arasında dergide yer aldığı görülür. Bu bağlamda *Varlık* çeşitli dillerden şiir, tiyatro, hikâye, makale çevirileriyle “tercüme meselesi”ne önemli katkıları olmuş dönemin önde gelen süreli yayımıdır (Özay, 2018).

Her ne kadar Cumhuriyet’in ilanından hemen sonra, Batı medeniyeti seviyesine yükselme politikalarına bağlı olarak Millî Eğitim Bakanlığına bağlı “Telif ve Tercüme Heyeti” (1924) çeviriler hazırlamakla görevlendirilse de çeviri konusunda beklenen hız ve gelişmeler Cumhuriyet’in ilk on beş yılında gerçekleşmemiştir (Günyol, 1983, s.324-331). Batı medeniyet dairesi içinde yer almayı kendine hedef edinmiş Cumhuriyet iktidarının kültür politikalarında temel rol üstlenecek tercüme faaliyetini bu kadar geç bir dönemde sistemleştirebilmiş olması ise ilginçtir. Oysaki 1930’lu yıllardan itibaren kültür ve sanatın toplumun inşasında kazandığı önemle tercümenin medeni milletlerin kültür hayatında oynadığı rol aydın ve edebiyatçılar tarafından dile getirilmiş; dönemde tercümenin “gelişigüzel” olmaktan çıkarılıp kültür politikalarına dâhil edilmesi, böylece nitelikli tercüme eserlerin artması, millî bir kütüphanenin oluşturulması gerekliliği aydınların ve sanatçıların ortak söylemini oluşturmuştur.

1939 yılında kültür, eğitim, yayıncılık meselelerinin tartışılması, konular hakkında çözümler üretilmesi adına “Birinci Türk Neşriyat Kongresi” toplanır. Kongre, tercüme meselesinde iktidarın önemli adımlar atmasına, tercüme edilecek eserler ve çalışma hakkında planlı bir sisteme geçilmesini sağlar. Çeviri

konusunda kongrede alınan kararlar ve Türkçeye aktarılacak eserlerin listesi kongre raporunda sunulduktan kısa süre sonra oluşturulan Tercüme Heyeti ilk toplantısını 28 Şubat 1940 tarihinde gerçekleştirir. Heyet, ilk olarak kongrenin raporlarını inceleyerek çeviride uyulacak esasları belirlemiş, raporda kurulması teklif edilen Tercüme Bürosunun kuruluşuna karar verilmiştir. (Kayaoğlu, 1998, s. 284- 295).

Yaşar Nabi 1939'da *Varlık*'ta Neşriyat Kongresini değerlendirdiği bir yazı ele alır. Kongreyi kültür hayatı için eşi benzeri görülmemiş derecede önemli bir hadise olarak görür. Cumhuriyet'in on beş yılı içinde her alanda büyük başarılar kaydedildiğini, fakat kültür alanında beklenen hızlı gelişmelerin metot ve programsızlık yüzünden gerçekleşemediğini iddia eder. İşte bu kongre Yaşar Nabi'ye göre bu eksikliği giderecektir.

Harf inkılabının ve anlayışlı bir maarif siyasetinin on sene içinde başardığı eserlerin büyüklüğünü neşriyat sergisi bize gösterdi. Bu eserlerin neşriyat hususunda programsız ve insicamsız geçmiş bir devrenin mahsulü olduğunu da düşünürsek, programlı metodlu ve azimli bir (yalnız maarif değil aynı zamanda) kültür siyaseti sayesinde önümüzdeki yılları içinde alacağımız neticelerin dünküle kıyaslanamayacak kadar heybetli olacağına inanmak salahiyyetini kendimizde buluruz. Kongre bir ilk adımdır, bir temeldir (Nabi, 1939, s. 1).

Yaşar Nabi tercüme meselesi ve bu meselenin çözümlerini *Varlık*'ta sıkça dile getiren yazılar kaleme almıştır. Batı klasiklerinin Türkçeye aktırılmasının yanı sıra, tercüme meselesinin maddi boyutu, tercümede dil, yöntem konusunda görüşlerini açıklayarak konuyu farklı yönlerden değerlendirebilmiştir.

“Romancılığımız ve Tercüme” yazısında Türk romanın yeterli seviyede olmadığını, genç yazarların “hacimsiz ve zahmetsiz eserler”e yöneldiklerini söyler. Bunun nedenini ise tercüme eksikliğine bağlar. Oysaki kuvvetli romanlar yazılabilmesi için şartların değişmesi gerekmektedir. Böylece okuyucunun roman zevki yükselecek ve okur iyi eseri kötüsünden ayırabilecektir. Ayrıca Yaşar Nabi'nin bu yazıda iyi bir tercümenin çevirmene verilecek ücrete de bağlı olduğunu dile getirmesi dikkat çeker.

Bugün kuvvetli bir tercüme hamlesi, okuyucunun roman zevkini yükseltecek ve ona iyiyi kötüden tefrik idrakini verecek surette inkişaf etmektedir. Ancak bu sahada da, asıl büyük Garp şöhretlerinin ihmal edilmekte olduğunu itirafa mecburuz. Edebî zevkimizin acil bir ihtiyaç karşısında bulunuyoruz. En büyük roman üstatlarının eserlerinden mürekkep bir koleksiyon vücuda getirmek: Balzac, Stendhal, Flaubert, Tolstoy, Dostoyevski, Gogol, Dickens gibi romanın belli başlı klasiklerini, bütün eserler ile bir araya toplayacak bir koleksiyon. Böyle hayırlı bir işi üzerine alacak bir tabii, biz, şimdiden alkışlamaya hazırız. Şüphesiz ki, bu ayarda muharrirlerin tercümesi çok güç ve itina isteyen bir iştir. Esasen mütercimleri onların civarından kaçırın da bu güçlük değil midir? Tercüme esere, nev'i gözetilmeden, verilen mahdut ücretlerle bu şaheserler tercüme edilemez. Mütercimeleri iyi seçmek ve onları tatmin edecek ücretler vermek lâzımdır. Aksi takdirde, tercüme koleksiyonlarımız bir parça bohça manzarası göstermeye mahkûm kalacaktır (Nabi, 1938, s. 17-18).

Yaşar Nabi tercüme hakkında kaleme aldığı yazılarında iyi bir tercümenin nasıl olması gerektiğine dair belli başlı görüşler öne sürmüştür. Bunlardan biri tercümanın yetkisidir. Ona göre başarılı bir tercüme için iki dile hâkim olmak yeterli değildir. Önemli olan tercüme edilen edebî eserin estetiğini, üslubunu koruyabilmektir. Bu nedenle meselenin bir ayağı da tercümanların seçiminde özenli olunması gerekliliğidir.

Tercüme edilmek için her iki dile kuvvetli vukuf şarttır. Fakat bu vukuf iyi bir tercümenin yapılması için kâfi değildir. Bizzat kendi yazılarında iyi ve sanatkârane bir üslup temin edemeyen bir mütercim bir dile vukufu ne olursa olsun, edebî tercümede tam bir muvaffakiyete erişemeyeceğini iddia edebilirim. Tercüme tenkitlerinde bilhassa bu noktaya dikkat edilmesi tavsiye olunmaya değer. İki metni karşılaştırarak aradaki mana hatalarını işaret etmek, mütercimleri dikkate sevk etmek için faydalı bir usuldür. Fakat bunun yanında tam manasıyla iki metni karşılaştırarak bir cümlelin

aslındaki güzellikten ne kadar kaybedebileceğini de misallerle göstermeye ehemmiyet verimli ve tercümede asla sadakat yanında, aslıdaki güzelliği de sadakatin şart olduğu keyfiyeti üzerinde ısrarla durmalıdır (Nabi, 1939, s. 16-17).

Neşriyat Kongresinden sonra hızlanan tercüme faaliyetlerinin aydınlar arasında bir endişeyi de ortaya çıkardığı Yaşar Nabi'nin "Tercüme Hakkında" yazısında dile getirmesi ilginçtir. Her ne kadar tercüme faaliyetinin sistemleştirilmesi, belli bir programa bağlanması Cumhuriyet kültürünün "muasır medeniyetler" seviyesine ulaşması için zorunlu olarak kabul edilse de tercümelemlerin millî kültür dokusunu değiştireceği yönünde bir endişe söz konusudur.

Aslında Cumhuriyet iktidarı Batılılaşma konusunda en net biçimde girişimlerde bulunmuş yönetimdir (Belge, 1983: 1299). Bunun için Cumhuriyet'in ilanından sonra inkılaplar hızla hayata geçirilir ve 1928'de gerçekleşen Harf Devrimi Batılılaşmada atılan en önemli adımlardan biri olur. Yine de tüm bu girişimler söz konusu dönemde Batıyı olduğu gibi kabul etme anlamına gelmemektedir. Ziya Gökalp'in Cumhuriyet öncesi belirlediği "hars ve medeniyet" ayrımı 1930'lu yıllarda etkisini sürdürmeye devam eder. Dolayısıyla kültüre millî bir temel sağlamak da Cumhuriyet yönetiminin ana amaçları arasındadır. Bu nedenle iktidar ve aydınlar Batı kültürüne karşı ihtiyatlı söylemler geliştirmeye devam etmektedirler. Bu tutumun 1939'dan sonra, özellikle Hasan Âli Yücel'in Maarif Bakanı olmasıyla ve tercüme faaliyetlerinin başlamasıyla değiştiği söylenebilir. Neşriyat Kongresi ve Tercüme Bürosunun kurulmasının ardından Türk Rönesansı'nı ortaya çıkaracağına inanılan "hümanist" dönemin başladığı aydınlar tarafından dile getirilmeye başlanır. Türkiye'nin kültür politikaları üzerinde duran Orhan Koçak da otuzlu yıllarda kültür yaşamına egemen olan Ziya Gökalp'in "hars ve medeniyet formülasyonu"nun kırklı yıllarda Batı karşısında "kaynaştırıcı sentez" anlayışına doğru değiştiğine işaret eder (Koçak, 2002, s. 371-417).

Yaşar Nabi, yazısında tercüme faaliyetlerinin kültürün millî dokusunu bozacağını düşünenlere cevap verir. Tercüme faaliyetlerinin medeni milletlerin kültür hayatında önemli rolü göz ardı edilemez. Hatta tercüme, "millî kültüre yeni bir ufuk kazandırdığı gibi millî dilin inkişafında da büyük hizmetlerde bulunur". Dolayısıyla Neşriyat Kongresi sonrası başlatılan tercüme faaliyeti "millî rönesansı" ortaya çıkarması mümkündür (Nabi, 1940, s. 229-231).

1945'te "Klasiklerin Tercümesinde Yeni Bir Başarı" yazısında Yaşar Nabi tercüme faaliyetlerinde gelinen noktadan söz eder. Millî Eğitim Bakanlığı 130 eseri daha Türkçeye kazandırmıştır. Yaşar Nabi'ye göre bu başarı Türk kültür ve sanat hayatının gelişmesinde çok önemli gelişmeleri sağlayacaktır. Tercüme çalışmaları sayesinde Türk edebiyatından dünya klasikleri arasında girecek eserlerin çıkacağını savunur.

Bundan birkaç yıl öncesine kadar, yabancı dil bilmeyen bir Türk okuyucu, dünya edebiyatının belli başlı şaheserlerini bile okumak imkânından mahrumdu. Millî Eğitim Bakanlığı, Tercüme Bürosunu kurmak ve dünya klâsiklerinin sistemli ve planlı bir şekilde tercümesi ve neşri işine girişmekle kültür hayatımız en büyük, en gecikmiş ihtiyaçlarından birini karşılamış oldu. Beş yıllık bir çalışmada 350 ciltten mürekkep seçme bir tercüme kütüphanesi bugün elimizin altındadır. [...] Bu tercüme çalışmalarının memleketimizin in umumî fikir ve zevk seviyesinde meydana getireceği gelişmeyi pek yakında elle tutarcasına göreceğimize eminim. Hatta, bu tesirin şimdiden hissedilmekte olduğu bile söylenebilir. Okuyucularımız artık iyi eseri kötü eserden ayırt etme kabiliyetini günden güne kazanmaktadır. Gene bu tercüme sayesinde dilimiz de, gerek kelime hazinesi, gerekse söz dizimi bakımından şüphe götürmez bir şekilde zenginleşmektedir. [...] Daima özendiğimiz dünya çağında edebî şöhretlerimizin ancak en küçük yaşta Dünya şaheserleriyle temasa gelmiş ve onlarla yoğrulmuş bir nesilden çıkabileceğini düşünür ve bu imkânın bizde gerçekleşebilmesi için ne çok zamana ihtiyaç olduğunu esefle müşahade ederdik. Şimdi bu hızlı çalışmalar kültürümüzün her sahasındaki kuvvetli gelişmelere muvazi olarak bu hayali bize çok yaklaştırmış bulunmaktadır. Şimdi nasıl bir Rönesans yoğuruluşu içinde olduğumuzu bu yılları çok geri bıraktığımız zamanlar çok daha iyi kavrayacağız (Nabi, 1945, s. 296- 297).

Görüldüğü gibi Yaşar Nabi, tercüme meselesinin üzerinde titizlikle durmuş, Cumhuriyet kültür, sanat ve edebiyatının inşasında tercümenin önemini vurgulamıştır. Bu nedenle söz konusu dönemde tercüme faaliyetinin devlet tarafından bir politika olarak benimsenmesi gerektiğini savunanlar arasında yer almıştır. Onun bu görüşleri *Varlık* dergisinde tercüme verilen önemi de belirlemiş olup bu anlamda dergide dikkate değer şekilde farklı dillerden çevirilere yer verilmiştir.

4.3. Türk edebiyatının geneli, eleştirisi ve okuma kültürü hakkında

1930'lu yıllarda sanatçının devlet tarafından himaye edilmesi meselesi gündeme taşınır. Himaye meselesinin dönemde ele alınışı hem sanatçıların devlet karşısındaki konumunu hem de partinin edebiyata yüklediği ideolojik yaklaşımı gösterdiği için önemlidir. Böylece bu tartışmaların ve görüşlerin sonucunda, 1942'de "Cumhuriyet Halk Partisi Sanat Mükâfatı" hayata geçirilmiş; böylece iktidar, yarışma aracılığıyla hem ülkedeki sanat/edebiyat ortamının gelişmesine hem de inkılap eserlerinin ortaya çıkmasına katkıda bulunmak istemiştir.

Yaşar Nabi, konuyla ilgili görüşlerini 1933'te *Varlık*'ta "Sanatın Himayesi" yazısında açıklar ve bu konuyu desteklediğini dile getirir. Yazara göre, kültür seviyesi yüksek memleketlerde bile devletin sanatı desteklemesi meselesi tartışmasız kabul görmektedir. Dolayısıyla yeni kurulmuş bir Türkiye'de kültür seviyesini arttırmak için sanatın himayesi zorunludur da. Fakat Yaşar Nabi "çok doğru, çok yerinde, çok ehemmiyetli" olarak gördüğü sanatın iktidar tarafından desteklenmesi konusunun uygulanmasında bazı şüpheleri vardır. Sanat mı yoksa sanatçı mı himaye edilmelidir? Yaşar Nabi, sanatçıların devlet memurları gibi maaşa bağlanmasına karşı çıkar zira böyle bir şeyin sanatın kalitesini düşüreceğini savunur. Önemli olan sanatın himaye edilmesidir. Bunun için belli başlı girişimler önerir.

Bugün birçok sanatkâr eserlerini basmak, tablolarını ve heykellerini yapmak ve teksir etmek, notalarını plâklara aldırarak, piyeslerini oynamak vasıtalarından mahrumdurlar. Devlet himayesi, her şeyden önce bugün yüzü görmeden ölmeye mahkûm eserleri uyudukları san'atkarın dimağından hakikat sahasına çıkarmak imkânını temin etmelidir. Bu hedefe varmak için de geniş teşkilâtlı devlet tabı müesseselerine, devlet tiyatrolarına, devlet atölyelerine, stüdyolarına ihtiyaç vardır. San'atın her nevi için ayrı ve zengin mükâfatlar himaye işinin en belli başlı şiarı olmalıdır. Bu mükâfatlar yalnız senenin en muvaffak eserini vücuda getirmiş olan san'atkarı memnun ve teşvik etmekle kalmaz, halkta da takdir edilmiş bir eseri görmeye, almaya ve okumaya karşı alâka uyandırır ve sanat hayatının memlekette daha canlı hareketlerle çıkmasına sebebiyet verir (Nabi, 1933, s. 1).

Cumhuriyet öncesinde estetik zevkleri oluşmuş yazar ve şairlerle Cumhuriyet'ten sonra eserler üretmeye başlayan "yeni nesil" edebiyatçıları arasında çatışmalar "eski ve yeni nesil" tartışmalarını gündeme taşımıştır. Ahmet Oktay Cumhuriyet sonrası yazın yaşamının büyük ölçüde bu bunalımı yansıttığını söyler. Bunun nedenini ise Servet-i Fünûn ve İkinci Meşrutiyet yazarları ve şairlerinin Cumhuriyet döneminde ortaya çıkan toplumsal ve kültürel dönüşümü sanatsal yolla ifade edememelerine bağlar. Bu bağlamda Oktay'a göre, Cumhuriyet edebiyatının oluşumu yeni izlekler, biçim arayışları ve edebî sorunlar çerçevesinde farklı kollara ayrılmıştır (Oktay, 1993, s. 91).

Yaşar Nabi de *Varlık*'ta edebiyat ortamında yaşanan bu karmaşayı 1936'da kaleme aldığı "Edebiyat Âlemimizin Manzarası" yazısında değerlendirir. Yazar, inkılaplar ve mucize olarak nitelendirdiği gelişmelere rağmen edebiyat çevresinde bir "ahlak buhranı" olduğunu iddia eder. Bu durum ise okur çevresinin oluşmasını olumsuz şekilde etkilemektedir. Dolayısıyla bu ortamı düzene sokacak bir edebiyatçıları birliğine ihtiyaç olduğunu dile getirir.

Hakikatten, bugün, okumayan ve bu itibarla bütün edebiyata karşı bir cephe almış olan kari kütüphanelerinin granit istihkâmlarını fethetmek için edebiyatçıların organize şekilde ve elbirliğiyle hareket etmeleri kendi menfaatlerinin icabı iken, bunun tam aksi bir manzarayla karşılaşılıyor.

Millete yeni bir ruh, yeni bir maneviyat ve yüksek duygular aşlamak vazifesiyle mükellef olan edebiyatçılarımız arasında bir ahlak buharının- bilmem bu devamlı ve müzenin illete artık buhran diyebilir miyiz?- hüküm sürdüdüğünü inkâr etmeye kim cesaret edebilir. Kariin nasıl bir kılıkla çıktığımızı bir düşünün. Her gün birbirimizi yerin dibine batırmak ve her yükselme istidadı gösterinin görünen ve görünmeyen bütün kusurlarını saymakla vakit geçiriyoruz. Bu mütalaa ve hiciv kaosu içinde kari âdeti kimi okuyacağımı şaşırılmış vaziyettedir. [...] Edebiyatçıların teşkilatlanması hayati bir zaruret halinde kendini hissettirmektedir (Nabi, 1936, s. 1).

Türk Ocaklarının kapatılmasının ardından 1932'de halkı yeni rejim doğrultusunda örgütlemek, eğitmek ve halkın entelektüel seviyesini yükseltmek amacıyla on dört ilde Halkevleri açılır. Halkevlerinin dokuz şubesinden biri Dil Tarih ve Edebiyat Şubesidir. Bu şube Türk edebiyatını hem dünya edebiyatıyla eşit seviyeye getirebilmek hem de millî dokusunu korumak gibi amaçlarla oluşturulmuştur. Bunların dışında edebî konferanslar vermek, inkılap edebiyatından örnekleri bu konferanslarda sunmak; şiir geceleri düzenlemek, millî şairleri tanıtmak, büyük Türk şair ve yazarları için geceler ve edebiyat yarışmaları düzenlemek edebiyat şubesinin faaliyetleri olarak gösterilmiştir (Toksoy, 2007, s. 236-239).

“Edebiyatımızın Bugünkü Meseleleri” yazısında Yaşar Nabi, Ankara Halkevinde edebiyatçıların edebî meseleleri tartışmak üzere bir araya geldiklerinden söz eder ve yapılan bu daveti takdir ettiğini açıklar. Halkevlerinin o dönemde başlattığı “Konuşun ve Konuşturun” girişime atıfta bulunarak bu girişimin gereksiz münakaşaları önleyeceğini, fikir paylaşımının bir disiplin altında gerçekleşmesini sağlayacağını düşünmektedir. Yazara göre, edebiyatın tartışılması gereken meseleleri söz konusudur. Bunların başında ise halkın okumaya karşı ilgisizliği geldiğini iddia eder. Fakat toplantıda ana meselesi olarak “inkılap devrinde Türk edebiyatının alması lazım gelen veçhe” tartışılmıştır. Yaşar Nabi, bu kadar geniş bir çerçevede içinde konulan bu meselenin dağılacağı uyarınsan bulunur.

Edebiyatçılarımızın kendi aralarında ve edebiyatçıyla okur kütlesi arasındaki münasebetlerin gevşek, uyusuk, edebî hayatın çok cansız bulunduğunu müşahade etmek yeni bir şey söylemek olmaz. Yığında okuma alâkasını uyandırmak için güzel eserlerin vücut bulması kâfi midir? Bu bile bir meseledir. Her şeyden önce bir edebî hareketin uyanıklığın vücut bulması ve sesini halka duyurması gerekir. Edebiyatımızın bugün en mühim meselesi, bence, meselelere sahip olduğunu halka duyurmak ve bunların halli gayretlerine, eğlence gazete bilmeceleri gibi, halkı iştirak ettirebilmektir. Bizzat edebiyatın kendinden önce, edebiyat meseleleri üzerindeki geniş bir literatürün kitlenin merak ve tecessüsünü gıdıklayacağı hatır gelmez mi? İşte, bütün bu mülâhazalardır ki Halkevimizin beş on edebiyatçıyı bir araya toplayarak edebî meseleler üzerinde bir fikir sporuna davet etmesini ve böyle bir hareket ve canlılığın uyanması için lüzumlu tedbirler ve adımlarından biri olarak görüyor ve takdir ediyorum (Nabi, 1937, s. 225).

Halkevleri edebî meseleleri halletmek adına Yaşar Nabi'ye göre yeterli bir kurum değildir. “Bir Edebiyatçıları Birliğine İhtiyaç Vardır” yazısında bunu açıkça dile getirir. Yazara göre, Halkevleri kuruluş amacı halka hizmet etmek olup herhangi bir uzmanlık alanı üzerinde kişileri bir araya getirmek gibi bir amaca hizmet etmemektedir. Dolayısıyla edebiyatçıların söz konusu dönemde meseleleri pratik sahada ele alacakları bir birliğe ihtiyaç duyduklarını iddia eder ve birliğin hangi konularda çalışabileceği üzerine uzun bir liste sunar.

Edebiyatçıları birliği, edebiyatın nazarî sahadan ziyade, pratik sahaya giren meselelerini tetkik ve takip etmek hususunda faydalı olur. Böyle bir birlik, fertlerin tek tek takip edemedikleri telif haklarının korunmasını temin etmek, edebiyatçıları arasında tesanüt kurmak, edebiyatçıların ihtiyaç ve derterini devlete anlayacak vasıta olmak, edebî tedrisat hakkında edebiyatçıların temenni ve dileklerini tespit etmek ve bunların tahakkuku için çalışmak, edebiyatçıları arasında yurt içi ve dışı toplu seyahatler tertip etmek ve bu hususta lazım gelen kolaylıkların temini için çalışmak, edebî mükâfatlar tesis edecek şahıs veya teşekküllere bu hususta istişare yardımında bulunmak, kitapçılarla edebiyatçıları arasında tavassut, tabî ve tevzi işlerinin düzelmesi için gerekli teşebbüslerde bulunmak, muhtaç edebiyatçı arkadaşlara gerekli yardımın yapılması için teşebbüslerde bulunmak, kuvvetli bir edebî istidat gösteren gençlerin himayesine tavassut etmek, icap ederse neşriyat kooperatifleri kurmak, dışarıdan veya içeriden bugünkü edebiyatımızı alâkadar eden suallere ve malûmat

taleplerine merci vazifesi görmek, edebî konferanslar, müsamereler, kurslar, temsiller tertip etmek, yurt içine gezici konferansçılar göndermek (Nabi, 1937, s. 289).

1930'lu yılların edebî meselelerinden biri de eleştiridir. Aydın ve edebiyatçılar dönemde donanımlı bir eleştirmenin ve bilimsel, nesnel bir eleştiri pratiğinin yokluğunun edebiyatın gelişmesini engellediği gibi, okur kitlesi ve kitaplara olan ilginin ortaya çıkmamasına neden olduğunu savunmuşlardır. Özellikle eleştirmenin eş dost ilişkisi etrafında şekillenmesi, eleştiri yazılarında görüşlerin belli bir teorik alt yapı yerine kişisel, taraflı ve tutarsız görüşleri içermesi en çok karşı çıkılan sorunlardır. Bu bağlamda dönemde eleştiri etrafında yazılanlarda eleştirmenin görevlerinin neler olduğu, nitelikli bir eleştirmenin nasıl olması gerektiğine dair görüşler yer almıştır. Eleştirmenin bir eserle ilgili kişisel beğenilerini ortaya koymak yerine, eserlerin belli nesnel ölçütlerin yanı sıra, sosyoloji, psikoloji ve estetik değerlerle ele alınması gerekliliği dönemde ağırlıklı olarak dile getirilmiştir.

Yaşar Nabi eleştiri meselesi üzerinde tercüme meselesi kadar durmamış olsa da *Varlık*'ta “Bizde Tenkit” yazısında konuyu ele alır. Bu yazıda teoriden yoksun, yüzeysel bir okumayla ve çoğunlukla imla hataları üzerinde durulan eser değerlendirmelerinden yakındır. Gazete ve dergilerde yer alan onlarca eleştiri yazısını bu anlamda yeterli görmez. Örnek olarak Necip Fazıl'ın Namık Kemal'in hayatı ve eserleri hakkında yazdığı eseri göstererek bu eserle ilgili sütunlarca yazılsa da bir tane bile eleştiri yazısının yer almamasını dile getirir. Eleştirmenin övme ve yerme arasında bir yerde durmasına karşı çıkarken eleştirmenliğin de bir “akıl hocalığı” olmadığını altını çizer.

Tenkit etmek için bir eseri her şeyden önce, pek iyi hazmetmiş olmak lâzım değil midir? Siz o yazıda basit okuyucu görüşünün erişemeyeceği hususiyetleri bulacak, sanatkârın, eserini vücuda getirirken gütmüş olduğu maksadı sezmeye çalışacak, benzeri eserlerle ve bütün bir sanat mazisiyle kıyaslamalar yaparak değeri hakkında bir fikir edinmeye ve vermeye çalışacaksınız. Halbuki biz aceleciyiz, canımız sıkılır. Bir eseri birkaç defa okuyup hazmetmek şöyle dursun, hatta bir defa bile, başından sonuna kadar okumak kahramanlığı gösteremeyiz. Buna rağmen, birtakım sebeplerle birtakım eserler hakkında fikirler ileri sürmekten de kendimizi alamayız. Bu takdirde yapılacak iş basittir. İlk önce karar vermek lâzımdır. Eser övülecek mi yoksa yerilecek mi? Övülecekse pek kolay. Hattâ sayfalari karıştırma zahmetine bile hacet yok. Serlevhasına varsa önsözüne bir göz attıktan sonra güzel, büyük, eşsiz gibi hatırıma gelecek sıfatları bir takım hiç mana ifade etmeyen cümleler arasında sıraladınız mı, oldu bitti: İşte size mükemmel bir tenkit. [...] Bir de bizde tenkit olmadığından şikayet ediyorsunuz. Nasıl yok? Her gazetede, her mecmuada yüzlercesine rastlamıyor muyuz? Öyle ama, ne yazık ki bu tenkit bolluğu, bizi tenkitsizlikten kurtaramıyor (Nabi, 1941, s. 361-362).

Diğer taraftan Yaşar Nabi dönemin önde gelen eleştirmeni Nurullah Ataç ile eleştiri üzerine bir tartışmaya girer. Aslında Yaşar Nabi *Ulus* gazetesinde, Nurullah Ataç ise *Haber* gazetesinde tartışmayı sürdürmüş olsalar da daha sonra *Varlık*'ta bu yazılara topluca yer verilir. Tartışma Yaşar Nabi'nin *Ulus*'ta yer alan “Münekkidsizlik” yazısıyla başlar. Yazara göre sanat hayatının en büyük eksiklerinden biri eleştirmensizliktir. Eleştirmenin ise bir dostluk ve menfaat işine olarak görülmesinden dolayı sanat hayatındaki kıvılcıklara karşı bir ilgisizlik söz konusudur. Oysaki roman ve hikâyede gelişmeler yaşanmaktadır. Tam bu noktada sözü Nurullah Ataç'a getirip onun da romandaki bu gelişmelerden bahsetmediğini “göz gezdirmesi kolay” olan şiirlere yöneldiğini sözlerine ekler. Yaşar Nabi, “sözünü dinletecek, otorite olacak” bir eleştirmenin gerekli olduğunu savunur.

Nurullah Ataç onun bu düşüncelerine karşı çıkar. Yaşar Nabi'nin “sanat hayatımızda münekkit yok” görüşüne, “olmaması daha hayırlı” görüşüyle karşılık verir. Bunun nedenini ise okurun eleştiriye olan ilgisizliğini gösterir zira gazetelerde spor ve sinema yazılarının daha çok ilgi görmektedir. Dolayısıyla Yaşar Nabi'nin savunduğu gibi eleştirmenin Türk kültür ve sanat hayatında sosyal bir vazifesi yoktur. Ayrıca Nurullah Ataç “otorite bir eleştirmenin” yarardan çok zararı dokunacağını şu görüşleriyle açıklar:

Bizde münekkinin bulunmaması daha hayırlıdır dedim. Kariler tarafından sözü dinlenen bir münekkit bulunduğunu farzedelim. O, sanat seven samimî bir adamsa, yani beğendiğim beğenmediğini açıkça söylüyorsa sanata iyiliğinden ziyade kötülüğü dokunur. Bir eserin rağbet görmesine yardım ederse beş tanesinin satılmamasına sebep olur. Münekkid ancak hummalı bir edebiyat hayatı yaşayan muhitlerde zararsız, belki de faydalı unsur olabilir. (Ataç, 1938, s. 593).

Yaşar Nabi, Nurullah Ataç'ın bahsettiği eleştiriye olan ilgisizliğe, eleştiri işinin “yorucu ve nankör bir iş” olduğuna katıldığını söyler. Türk kültür hayatında “hakikî bir sanat” eleştirmeninin yetişmesi için maddî olduğu kadar manevî tepkilerle de mücadele etmesi gerektiğini savunur. Yine de Ataç'ın sözü geçen eleştirmenin sanat ve edebiyat hayatına yarardan çok zararının dokunacağı görüşlerine katılmaz. Tam tersi böyle bir eleştirmen iyi eserlerin satılmasına, kötülerinin elenmesine sağlayacaktır.

Bugün edebî hayatımız o kadar ölçüden ve hükümden mahrumdur ki, hattâ edebiyatın kapısından içeri sokulamayacak olan birçok eserler edebî birer şaheser diye takdim ediliyor ve pek çok kimseler bunan inanıyor. Böylelikle edebî hayatımızı bir sürü bâtil itikadlar sarıyor. Münekkinin yapacağı iş, edebiyat tarlasını tufeyli nebatlardan ayıklamaktır. Eğer hakiki kıymeti olan bir esere dört kötü eserin kari'lerini kazandırabiliyorsa o, vazifesini en geniş ölçüde yapmış sayılmak lâzım gelmez mi? (Nabi, 1938, s. 593).

Nurullah Ataç bu görüşe karşı çıkar ve Yaşar Nabi'nin bahsettiği şekilde “sözü geçen eleştirmenin” kötü bir eseri halka şaheser diye takdim edebileceğini savunur. Fransız edebiyatından örnekler verir. Ona göre, Yaşar Nabi'nin iddia ettiği gibi bir değil, birden fazla sözü geçen eleştirmenin varlığı ancak sağlıklı bir eleştiri ortamını oluşturabilir. Tek bir otoriter eleştirmenin varlığının “tüylerini ürperttiğini” söyler.

Yaşar Nabi'nin *Varlık*'ta şiir, tercüme ve eleştiri meselelerinin yanı sıra yayıncılık, okuma kültürünü ele aldığı yazıları yer alır. Özellikle Türk edebiyatını yükseltecek, geliştirecek hususların başında halkta okuma zevki oluşturmak, kitaplara olan ilginin artması olduğunu sıkça dile getirir. “Kitap davası” olarak değerlendirdiği bu konuyu devlet tarafından ele alınması gereken millî bir mesele olarak görür. Bir Türk Rönesansı başlayacaksa bunun ne radyo ne de sinema gibi sanat dallarıyla değil, ancak kitaplar aracılığıyla olacağını savunur (Nabi, 1937: 308-309). Dolayısıyla Yaşar Nabi halkta okuma kültürünün artmasını çok önemser ve kitapların basımının nasıl artırılacağı, okuma anlayışının yerleşmesi için neler yapılabileceğine dair önerilerde bulunduğu yazılar kaleme alır. Okuma kültürünün yayılmasında ise başta okur- yazar zümrenin bu konuyu önemsemesi gerektiğini savunur. Ayrıca edebiyat ve kitap sayfalarının gazetelerde daha fazla yer bulması, kaliteli eleştiri yazılarının ortaya konması kitlelerin okumaya alakasını uyandıracaktır.

“Okumak ve Okutmak” yazısında edebiyata olan ilginin artmasını detaylı biçimde değerlendirir. Eleştiri türünün gelişmesi, gazete ve dergiler, Halkevlerinin düzenlediği edebî faaliyetler ve Maarif Bakanlığının yayınları yazının kısımlarını oluşturur.

Yazının ilk bölümünde Yaşar Nabi, eleştiri ve eleştirmen yokluğunun edebiyata olan ilgiyi doğrudan etkilediğine yer verir. Halkı kaliteli eserlere yönlendirecek, edebiyatta canlılık getirecek hususların başında iyi bir eleştirmenin varlığı gelmektedir.

Bizde tenkit ve münekkit yokluğu, edebiyata karşı umumi alâkânın azlığıyla münasebetli bir keyfiyet addedilebilir. Edebî mahsulleri bu derece az ve bir şaheserin intişarı büyük bir hadise olan bir memlekette münekkit yetişmemiş olması tabii görülmelidir. Ancak münekkit yokluğunun edebî uyusukluğun devamı üzerinde müessir olduğu da unutulmamalıdır. Büyük bir münekkit, tek başına, birçok ediplerden fazla, memleketinde edebî bir canlılık uyandırmasına âmil olabilir (Nabi, 1937, s. 353).

Yazının devamında gazetelerin kitaplara olan ilginin yayılmasındaki önemini ele alır. Yaşar Nabi'ye göre gazeteler "kitap propagandası vazifesini" üstlenmelidirler. Batı'da olduğu gibi gazetelerde kitap tanıtımlarına, eleştirilerine daimî bir sayfa ya da sütun ayrılmalıdır. Edebî içeriklere halkın alakasızlığını savunan yayıncılara ise bu içeriğe en fazla yer veren *İstanbul* gazetesinin en yüksek tiraja sahip olduğunun altını çizer. Gazetelerin kitap propagandasında yapacakları bir girişim olarak kitap ilanı yayınlanmaları önerisinde bulunur.

Gazetelerimizin hemen hepsinin tecrübe etmiş oldukları edebiyat sayfaları, okurlar tarafından büyük bir alâka ile karşılandığı halde, he ne sebeptense pek devamsız oldu. Halbuki kıymetli ve çalışkan bir edebî idaresine verilecek böyle bir haftalık sayfa, başlı başına bir edebî mecmua kadar memlekete faydalı hizmette bulunabilir. Her gün yeni çıkmış bir kitap ya da mecmuadan bahis için bir sütun ayırmak suretiyle, okurların memleket neşriyatının tam ve muntazam bir şekilde takip etmelerine imkân verilmiş olur. Hayatın tecelli ettiği büyük sahalarda meşgul olan gazetenin, kendisine en yakın faaliyet sahası olan kitaba karşı alâkasında daha cömert daha cömert davranması icap etmez mi? (Nabi, 1937, s. 354).

Matbuat Umum Müdürlüğünün yeni harflerle bastırıp satışa çıkardığı halk hikâyeleri ve masallarının ise okuma kültürünün katkısına bulunmayacağını, aksine halk arasında rağbet gören, satışı yüksek bu kitapların halkı batıl inançlara yönlendirme tehlikesi bulunduğunu iddia eder.

Halk okumuyor diyoruz. Verdiğimiz hüküm elit zümre tarafından beğenilen satış miktarı ekseriye bini aşmaması keyfiyetine dayanmaktadır. Fakat bu keyfiyete mütevazî olarak, öteden beri müşahede ettiğimiz bir hakikat vardır ki o da, asırdan asıra intikal etmiş eski halk masallarının Arap harfler ile olduğu gibi yeni harflerle on binlerce ve yüzbinlerce basılıp halkın ve köylünün arasına dağıldığı ve hiç şüphesiz onlarca misli insan tarafından okunduğu ve dinlendiğidir. Bu kitapların milletçe temin edilen faydanın ne olduğu suali haklı olarak hatıra gelir. Tirajların en meşhur ediplerimizin rüyalarına girecek derecede yüksek olan bu kitapları tetkik edersek şunu müşahede ederiz ki, umumiyetle bu gibi neşriyatın edebî bir kıymet bulunmak şöyle dursun, doğru dürüst bir ifade bile mevcut değildir. Hatta bunların ekserisi bugün okumuş kimselerin bile güç anlayacağı kadar arapça ve acemce kelimelerle doludur. Bu eserlerin terbiye kıymetleri yoktur, çünkü cinli perili, büyü, efsunlu muhayyel vak'alarla doludurlar, hatta bazılarının inkılabın mücadelesi ettiği fikirler ve batıl kanaatler için mükemmel birer telkin vasıtası olduğu da muhakkaktır (Nabi, 1937, s. 355).

Yaşar Nabi'nin okuma kültürünün artırmak, kitap satışlarını çoğaltmak için önerdiği görüşlerden biri de kitap basım ve alımının devlet himayesinde olmasıdır. Bu yolla hem yazarlar kazanç sağlayacak hem de edebiyatta canlılık ve halkta okuma isteği artacaktır. Basılacak kitapların seçimini tarafsız bir jürinin yapabileceği önerisinde bulunurken devletin kitap basımına yapacağı bu yardımın bir "sadaka" gibi görülmemesi gerektiğini de vurgular. Fakat bu işin başarıya ulaşması için sistemli şekilde yürütülmesi gerektiğinin altını çizer.

Devlet neşriyatla meşgul olmak üzere, yarı resmî bankalar ve inhisarlar tarzında hususî mahiyette bir otonom müessese vücuda getirilmeli ve ona matbaalar satış mağazaları vesaire kurmak, kitapların iyi bir surette basılması ve satılması için gereken bütün tedbirleri almak salâhiyeti verilmelidir. Böyle bir müessese, memleket için basılmasında birinci derecede fayda görülen edebî ve ilmî eserleri, ehemmiyet sırasıyla bir liste halinde tanzim ederek, metodik bir çalışma ile kısa zamanda yurda çok kıymetli bir kütüphane hediye edebilir (Nabi, 1937, s. 321-322).

1930'lu yılların edebî meselelerine dair denemelerinin yanı sıra Yaşar Nabi, *Varlık*'ta edebiyatı genel olarak değerlendirdiği yazılar kaleme almıştır. Bu yazılardan biri Cumhuriyetin on beşinci yılında Türk edebiyatının durumunu ele aldığı yazısıdır. Dönemde Cumhuriyet'in onuncu yılı ve on beşinci yılında süreli yayınlarda özel sayılar hazırlanmış olup ekonomi, siyaset, sanat, edebiyat gibi alanlarda neler yapıldığına dair halkı bilinçlendirmek için yazılar yayınlanmıştır. Aslında bu yazılarla amaçlanan iktidarın kısa zamanda her alanda inşa ettiği başarıların bir propagandasını yapmaktır. Bu nedenle bu

yazılarda Osmanlı Dönemi ile Cumhuriyet karşılaştırılarak yeni rejimin ve inkılapların sağladığı gelişmeler, faydalar övülmüştür.

Yaşar Nabi de aynı düşünceden çıkarak Osmanlı edebiyatıyla Cumhuriyet sonrasındaki edebiyatı karşılaştırır. Türk edebiyatının Batılı zihniyete Cumhuriyet sonrası kavuştuğunu ve böylece “Asyalı edebiyattan Avrupalı bir edebiyata geçişin” tamamlandığını, Cumhuriyet’ten önce şöhret olan Yakup Kadri Karaosmanoğlu, Halit Ziya Uşaklıgil gibi yazarların “hakikî imkânlarını” Cumhuriyet’ten sonra kazandıklarını, en güzel eserlerini yeni rejimden sonra yazdıklarını iddia eder. Ayrıca dil özdeşleşmesi yine Cumhuriyet devrinde başarıya ulaşmış olduğu, Batılılaşmanın esaslı şartı olarak gördüğü “milliyetçiliğin” Türk inkılabıyla edebiyatımızda tam yerini bulduğu görüşleri arasında yer alır. Şiir artık aruzdan kurtulmuş, hece vezni ilkelliğini kaybetmiş ve genç şairler arasında yeni bir canlılık kazanmıştır. Türk roman ve hikâyeciliği ise Batı taklidinden tamamen kurtulmuştur (Nabi, 1938, s. 115).

1930’lu yıllar Türkiye’de yeni bir devletin inşası, kalkınma ve hız dönemidir. Dolayısıyla inkılapların da hayata geçirilmesiyle hemen her alanda (siyaset, ekonomi, kültür, sanat vb.) vakit kaybedilmeden Batı medeniyet seviyesine ulaşma amacıyla gelişmeler beklenmektedir. Eskiye geride bırakma, yeniyi olanca hızla hayata geçirme iktidar ve aydınların söylemlerinin merkezinde yer alır. Yaşar Nabi’nin “Durmuş Edebiyatçılar” yazısında söz konusu dönemin inkılapçı ruhu sezilir. Bu yazıda edebiyatta yenilikten ve yeni nesilden yana olduğu görüşlerinde anlaşılır.

Yaşar Nabi’ye göre aktüaliteyi takip etmeyen, çağdaşlarının gerisinde kalan sanatçılar ve edebiyatçılar vardır. Bu kişilere “durmuş edebiyatçılar” der ve onları da kendi içinde ikiye ayırır. Bir kısmı köşesine çekilmiş ve çağdaş edebiyatla da ilgisini kesmiş olarak tanımlar. Bu tutumda bir sorun görmez. Asıl edebiyatın önünde engel olanlar “dinç ve gülbüz atletlere benzettiği çağdaş edebiyatçıların koştugu yolun kenarında yıllara beklemiş olan” edebiyatçılardır. İşte bu kişilerin edebî meseleler üzerine fikirlerini paylaşmalarını gülünç bulur (Nabi, 1937, s. 513).

Denilebilir ki Yaşar Nabi ele aldığı edebî meselelere karşı sadece eleştirel yaklaşmamış, bu konular hakkında çözüm önerileri de sunmuştur. Özellikle edebiyat alanında Halkevlerinin dışında bir edebiyatçılar birliğinin kurulmasını dile getirmesi söz konusu dönemde dikkate değer bir yaklaşımdır zira onun bu tutumu edebiyatı sadece iktidarın değerlerini halka aktarmak için bir araç olarak görmediğini, edebiyatın özerkliğine önem verdiği olarak değerlendirilebilir.

Sonuç

Türkiye’de 1930’lu yıllar Cumhuriyet kültür, sanat ve edebiyatının inşa edildiği dönemdir. Türk Dili Tetkik Cemiyeti, Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti, Halkevleri gibi kurumların yanı sıra gazete ve dergilerin bu inşada rolü söz konusudur. 1933’te çıkmaya başlayan *Varlık* dergisi de bu oluşumda önemli yere sahip süreli yayınlar arasındadır. 1928’de Yedi Meşale akımı içinde edebiyat dünyasına giren Yaşar Nabi Nayır, *Varlık*’la özdeşleşmiş bir isimdir. Dolayısıyla Yaşar Nabi’nin asıl verimliliğini *Varlık* dergisiyle kazandığı söylenebilir. Derginin hemen her sayısında yazan Yaşar Nabi’nin siyaset, ekonomi, eğitim, kültür, sanat ve edebiyat gibi farklı disiplinlerde görüşlerini açıkladığı görülür.

Türkiye’de otuzlu yıllar Cumhuriyet ve inkılaplar çerçevesinde yeni devletin her alanda yeniden inşa edildiği dönemdir. Özellikle bu tarihten itibaren kültür politikaları hızlandırılmış, inkılapların halk tabanına yayılması için kültürel kurumlar hayata geçirilmiştir. Edebiyat kültürün bir parçası olarak söz konusu dönemde tartışılan alanların başında yer almaktadır. Cumhuriyet edebiyatının nasıl ve ne yönde

şekilleneceğine dair aydın ve edebiyatçıların görüşlerine süreli yayınlarda sıkça rastlanır. Yaşar Nabi'nin de *Varlık*'ta yazdığı yazılar onun söz konusu dönemde ortaya çıkan edebî meselelere kayıtsız kalmadığını göstermektedir. Dergi sahibi, yayın yönetmeni olarak edebiyatta eksik gördüğü konulara bir aydın sorumluluğuyla yaklaşmış olup değerlendirdiği meselelere çözüm önerileri üretmeye çalışmıştır. Dolayısıyla Yaşar Nabi, Cumhuriyet edebiyatının fikrîsel inşasına katkıda bulunan aydınların başında yer almaktadır.

Onun üzerinde durduğu meselelerin başında şiirin ve eleştirinin durumu, tercüme, halkta okuma kültürünün arttırılması ve yayıncılık gelmektedir. Kültürel gelişmelerle paralel okunabilecek bu meselelerde Yaşar Nabi'nin görüşlerini yeni rejim ve inkılaplar belirlemiş olsa da söylemlerinde edebiyatın özerkliğini göz ardı etmeyen bir tutum olduğu görülür. Onun bu bakış açısı *Varlık*'ın yayın çizgisini de belirlemiş ve derginin söz konusu dönemde "inkılap edebiyatını" ön plana çıkaran *Kadro*, *Yücel* ve *Ülkü* dergilerinden farklı bir yayın anlayışına sahip olmasını sağlamıştır.

Yaşar Nabi'nin 1933-1946 yılları arası *Varlık*'taki yazılarının indeksi

Cilt 1

- "Gençlik ve İnkâr", 15 Temmuz 1933, Sy. 1, s. 2
 "Menfi Adam", 15 Ağustos 1933, Sy. 3, s.1
 "Şuursuz Heyecan", 15 Ekim 1933, Sy.7, s.1
 "Bu On Yıl", 29 Ekim 1933, Sy. 8, s. 5
 "İnkılâp ve Vazife", 15. Kasım 1933, Sy. 9 , s. 1
 "Sanatın Himayesi Meselesi", 15 Aralık 1933, Sy. 11, s. 1
 "Falih Rıkiyla Mulakat", 15 Ocak 1934, Sy.13, s. 6.
 "Yeşil Tehlikeye Karşı Gençlik", 1 Şubat 1934, Sy.14, s.1.
 "İstanbul Şehir Tiyatrosuna Dair", 1 Nisan 1934, Sy.18, s. 5.
 "Yakup Kadri ve Ankara", 1 Mayıs 1934, S.y 20, s. 9.
 "Tiyatromuz Islah ve Kontrola Muhtaçtır", 15 Mayıs 1934, Sy. 21, s.1
 "Balkanlardaki Türkler", 1 Haziran 1934, Sy. 22, s. 1
 "Millet İşlerinde Şahsî Menfaatler", 1 Temmuz 1934, Sy. 24, 1

Cilt 2

- "On Beş Günde", 15 Temmuz 1934, Sy. 25, s. 18
 "Şöhret Tufeylileri", 1 Ağustos 1934, Sy. 26, s. 17
 "Millî Birlik", 15 Ağustos 1934, Sy. 27, s. 33
 "Gençlik ve İnkılâp", 15 Eylül 1934, Sy. 29. s. 65
 "Dil özleşmesi için", 1 Ekim 1934, Sy. 30, s. 81
 "Şair Arayıcıları", 15 Ekim 1934, Sy. 31, s. 94
 "Onbirinci Yılımız", 1 Kasım 1934, Sy.32, s.113
 "Kurulan Büyük Türkiye", 1 Aralık 1934, Sy. 34, s.145
 "Dil özleşmesi için düşünceler", 15 Aralık 1934, Sy.35, s.162
 "Yeni Yıla Girerken", 1 Ocak 1935, Sy.36, s.177
 "Mutsuz Kardeşlerimizin Kafa Açlığı", 15 Ocak 1935, Sy.37, s.195

“Devlet Tiyatro mu, Tiyatro Akademisi mi?”, 1 Mart 1935, Sy. 40, s. 241

“Tuhafa Giden Şeyler”, 15 Mart 1935, Sy. 41, s. 260

“Kitap Sevgisi”, 1 Nisan 1935, Sy. 42, s. 273

“Klasikler Katliamı”, 1 Mayıs 1935, Sy. 44, 305

“Parti Büyük Kurultayı”, 9 Mayıs 1935, Sy.45, s. 321

“Basın Kurultayı”, 1 Haziran 1935 Sy. 46, 337

“Yerinde Olmayan Kaygı”, 15 Haziran 1935, Sy. 47, s. 353

Cilt 3

“Kültürü Koruma Arsiulusal Yazarlar Kongresi”, 15 Temmuz 1935, Sy. 49, s. 1

“Adam için İş Değil, İş İçin Adam”, 1 Ağustos 1935, Sy.50. s. 1

“İnan ve Şüphe Adamları”, 15 Ağustos 1935, Sy. 51, s. 1

“Endüstrinin Uyandırdığı Misti”, 15 Eylül 1935, Sy. 53, s. 1

“Tehlikeli Bir Zihniyet”, 1 Ekim 1935, Sy. 54, s. 1

“Talebe ve Üniforma”, 15 1935, Sy. 55 s.1

“Cumhuriyetimiz On İki Yaşında”, 1 Kasım 1935, Sy. 56, s. 1

“Nüfusumuz”, 15 Kasım 1935, Sy.57 s. 1

“Dil Özleşmesi İçin”, 1 Aralık 1935, Sy.58, s. 1

“Balkanlar ve Türklük”, 15 Aralık 1935, Sy. 59; 1 Ocak 1936 Sy. 60; 15 Ocak 1936 Sy. 61; 1 Şubat 1936 Sy. 62; 15 Şubat 1936 Sy. 63, 1 Mart 1936 Sy. 64, 15 Mart 1936 Sy. 65, 1 Nisan 1936 Sy. 66, s. 4-6

“On Beş Günde (Nesil Değil Kültür Davası)”, 15 Nisan 1936, Sy. 67, s. 18

“Göç Yeniden Başlarken”, 1 Mayıs 1936, Sy. 68, s.1

“İnanlı Gençlik”, 1 Haziran 1936, Sy. 70, s.1

“Sait Faik'in İlk Eseri Karşısında”, Sy. 71, 15 Haziran 1936, s. 10-11

“Köylüyü Okutmak İçin”, 1 Temmuz 1936, Sy. 72, s. 369

Cilt 4

“İki Türlü Alâka”, 1 Ağustos 1936, Sy. 74, s.17

“Hakikî Kahramanlık”, 15 Ağustos 1936, Sy. 75, s. 33

“Sanat ve İdeoloji”, 1Eylül 1936, Sy. 76, s. 49

“Türk Kadını Çalışmalıdır,” 15 Eylül 1936, Sy. 77, 65

“Edebiyat Âlemimizin Manzarası”, 1 Kasım 1936, Sy. 78, s 81

“Balkan Türkleri ve Göç”, 15 Ekim 1936, Sy. 79, s. 97

“Bir İktisatçı ve Türkiye”, 1 Kasım 1936, Sy. 80, s. 113- 144

“Önder Konuştu”, 15 Kasım 1936, Sy. 81, s. 129

“Anlamadığımız bir Zihniyet”, 1 Aralık 1936, Sy. 82, s. 145

“Sanatta İhtislaşma Cereyanı”, 15 Aralık 1936, Sy. 83, s. 161

“Tiyatromuz Kurulurken”, 1 Ocak 1937, Sy. 84, s. 177

“Kitapçılığımız ve Devlet Himayesi”, 15 Ocak 1937, Sy. 85, s. 193

“Bugünkü Edebiyatımız”, 1 Şubat 1937, Sy. 86. s. 209

- “Edebiyatımızın Bugünkü Meseleleri”, 15 Şubat 1937, Sy. 87, s. 225
“Edebiyat Fakültemiz ve Edebiyatımız”, 15 Mart 1937, Sy. 89, s. 257
“Romanyalı Gagauzlar ve Türk Kültürü”, 1 Nisan 1937, Sy. 90, s. 274
“Bir Edebiyatçı Birliğine ihtiyaç Var”, 15 Nisan 1937, Sy. 91, s. 289
“Kitap Buhranı ve Memkeletimiz”, 1 Mayıs 1937, Sy. 92, 308-309
“Kitabın Korunması ve Yayılması”, 15 Mayıs 1937, Sy. 93, 321
Başlıksız Yazı, 1 Haziran 1937, Sy. 94, s. 337
“Okumak ve Okutma”, 15 Haziran 1937, Sy. 95, s. 354
“Sanâtkara Hürmet”, 1 Temmuz 1937, Sy. 96, s. 369

Cilt 5

- “Hakikî Münekkide Dair”, 15 Temmuz 1937, Sy. 97, 386- 387
“Yurt ve Turizm”, 15 Eylül 1937, Sy.101, s. 459
“Durmuş Edebiyatçılar”, 15 Kasım 1937, Sy.105, s. 513.
“Şiir Buhranı”, 15 Aralık 1937, Sy.107, s. 545
“Memleketimiz hakkında dostça bir eser” , 1 Ocak 1938, Sy.108, 561
“Edebiyatımızın Bugünkü Manzarası”, 15 Ocak 1938, Sy.109, s. 577
“Tercüme Meselesi Telif Hakkında”, 1 Şubat 1938, Sy.110, s. 593
“Gençleri Teşvik Etmeli mi?” , 15 Şubat 1938, Sy.111, s. 609.
“Bir kitap ve bir idrake dair”, 15 Mart 1938, Sy.113, s. 642
“Balkanlarda sevgi ve kardeşlik tezahürleri”, 15 mayıs 1938, Sy. 117, s. 705

Cilt 6

- “Romancılığımız ve Tercüme”, 1 Ağustos 1938, Sy. 122, s. 17
“Milliyet Şuuru”, 15 Ağustos 1938, Sy. 123, s. 33
“Kıymetli Bir Eser “Çocuklar”, 15 Ağustos 1938, Sy. 123, s. 38
“Nesiller Arasında Anlaşmazlık”, 1 Eylül 1938, Sy. 124, s. 50
“Ahlâk ve Fazilet”, 15 Eylül 1938, Sy. 125, s. 65
On Beş Günde Turizm ve Türkiye, 15 Eylül 1938, Sy. 125, s. 70
“Enerji Terbiyesi”, 1 Ekim 1938, Sy. 126, s. 81
“Türk kültürü ve Türkçe”, 15 Ekim 1938, Sy. 127, s. 97
“Akıncılar Köyü Münasebetiyle”, 15 Ekim 1938, Sy. 127, s. 104
“On Beş Yılımız”, 1 Kasım 1938, Sy. 128, s. 113.
“Cumhuriyetin on beş yılında edebiyatımız”, 1 Kasım 1938, Sy. 129, s. 115
“Büyük Yasamız”, 15 Kasım 1938, Sy. 129, s. 129
“Büyük ve Küçük Şeyler”, 15 Kasım 1938, Sy. 129, s. 136

Cilt 7

- “Türk İnkılabının Devamlılık Karakteri”, 15 Ocak 1939, Sy. 133, s. 17
“Dilimiz Meselelerin En Aktüelidir”, 15 Şubat 1939, Sy. 135, s. 11-15
“Halkevleri ve Münevverlerimiz”, 1 Mart 1939, Sy. 136, s. 22- 23

- “Said Faik'in Yeni Eseri”, 1 Mayıs 1939, Sy. 140, s. 16-17
“Birinci Neşriyat Kongresi”, 15 Mayıs 1939, Sy. 141, s. 1
“Tercüme Meselesi”, 1 Haziran 1939, Sy. 142, s. 16-17
“Dilimizin İnkişaf Vechelerine Dair”, 15 Haziran 1939, Sy.143, s. 13-14
“Devlet Sanayii ve Hususî Teşebbüs”, 1 Temmuz 1939, Sy. 144, s. 15-16

Cilt 8

- “Tabiatın İmarı”, 15 Temmuz 1939, Sy. 145, s. 10-13
“Maarif Davamız”, 1 Ağustos 1939, Sy. 146, s. 39- 40
“Türk Köylüsünü Giydirmek”, 15 Ağustos 1939, Sy. 147, s. 67- 68
“Radyo ve Propoganda”, 1 Eylül 1939, Sy. 148, s. 106

Cilt 9

- “İnsanlık ve Harp, 15 Eylül 1940”, Sy. 149, s. 129
“İki Türlü Kahramanlık”, 1 Ekim 1940, Sy. 150, s. 161- 163
“Nedir Bu Hava?”, 1 Kasım 1940, Sy. 152, s. 218
“Birinci Resim ve Heykel Sergisi”, 15 Kasım 1940, Sy. 153, s. 244- 245
“Maarif Meselesi”, 1 Aralık, 1940, Sy. 154, s. 260- 261
“Radyomuza Dair Düşünceleræ”, 15 Aralık 1940, Sy. 155, s. 291- 293
“Köy Enstitüleri”, 1 Aralık 1940, Sy.156, s. 311- 312

Cilt 10

- “Gerçek Türk Tiyatrosuna Doğru”, 1 Şubat 1940, Sy. 158, s. 353
“Memleketimiz Hakkında Güzel Bir Eser”, 1 Mart 1940, Sy. 160, s. 415
“Hümanizma ve Millî Ruh”, 15 Nisan 1940, Sy. 163, s. 473
“İnsani Edebiyat,” 1 Mayıs 1940, Sy. 164, s. 497
“Büyük Buhran”, 15 Mayıs 1940, Sy. 165, s. 521
“Eski Yeni Davası”, 1 Haziran 1940, Sy. 166, s. 545
“Millî Heyecanları Ayakta Tutmak”, 15 Haziran 1940, Sy.167, s. 569- 570
“Gençlerle Konuşmalar”, 1 Temmuz 1940, Sy. 168, s. 593- 594

CİLT 11

- “Edebî Terbiye”, 15 Temmuz 1940, Sy. 169, s. 1- 2
“Yaşadığımız Günler,” 1 Ağustos 1940, Sy. 170, s. 25- 26
“Edebiyat ve Kültür”, 1 Eylül 1940, Sy.172, s. 73- 74
“Teşkilâtçı Zihniyetin Kıymeti”, 15 Eylül 1940, Sy. 173, s. 97
“Harbertesinin Sanatı Ne Olabilir”, 1 Ekim 1940, Sy. 174, s. 121-122
“Gençlik Meselesi”, 15 Ekim 1940, Sy.175, s. 145-146
“Büyük Türkiye İdeali”, 15 Ekim 1940, Sy. 175, s. 158-159
“Seçme Rus Hikâyeleri”, 1 Kasım 1940, Sy.176, s. 183-184
“Tercüme Dair”, 1 Aralık 1940, Sy. 178, s. 229-231
“Propoganda Silahı”, 15 Aralık 1940, Sy.179, s. 241

- “Tercüme Dair II”, 15 Aralık 1940, Sy.179, s. 248-250
 “Dil Yanlıları”, 1 Ocak 1941, Sy.180, s. 276
 “İnönü Ansiklopedisi”, 15 Ocak 1941, Sy. 181, s. 294
 “On Beş Günde”, 15 Ocak 1941, Sy. 181, s. 304-305
 “GeneTürkçede Kelime Üretimi Meselesi”, Sy. 182, s. 323-326
 “Büyük Bir Türk Dilcisi”, 1 Şubat 1941, Sy. 181, s. 337-339
 “On Beş Günde”, 15 Şubat 1941, Sy. 181, s. 357-360
 “Bizde Tenkit”, 1 Mart 1941, Sy. 184, s. 361-362
 “Yabancı Kelimeler Meselesi”, 1 Mart 1941, Sy. 184, s. 383-384
 “Özdil Alâkasını Yeniden Uyandırmalıyız”, 15 Mart 1941, Sy. 185, s. 385-386
 “On Beş Günde”, 15 Mart 1941, Sy. 185, s. 404
 “Akıntıya Kürek Çekenler”, 1 Nisan 1941, Sy. 186, s. 416-417
 “Yabancılarla Temasın Sentaks Üzerine Tesirleri”, 15 Nisan 1941, Sy. 187, s. 444-445
 “Falcılıklar”, 1 Mayıs 1941, Sy. 188, s. 457- 458
 “On Beş Günde Bir”, 1 Mayıs 1941, Sy. 188, s. 478-479
 “Dil Bilgisi”, 15 Mayıs, Sy. 189, s. 481-482
 “On Beş Günde”, Sy. 189, s. 502-504
 “Millî Birliğimiz ve Türk Basım”, Sy. 190, s.505-506
 “On Beş Günde (Radyomuzda Yenilik)”, Sy. 190, s. 527-528
 “İmlâmız Tesbit Edilirken”, 1 Haziran 1941, Sy. 191, s. 529-530
 “On Beş Günde, (Bir Sanat Hadisesi)” 1 Haziran 1941, Sy 191, s. 550-551
 “Huzur ve Sukûn Türkiyesi”, 15 Haziran 1941, Sy. 192, s. 553- 554
 “On Beş Günde (Tercüme Mecmuası ve Bir Tenkit Dolayısıyla)”, 15 Haziran 1941, Sy. 192, s. 573-574

Cilt 12

- “Fikir Haysiyeti”, 1 Ağustos 1941, Sy. 194, s. 25
 “On Beş Günde (Bir Dokun Bin Ah Dinle)”, 1 Ağustos 1941, Sy.194, s. 44-48
 “Ciddi Yazılara Rağbetsizlik”, 15 Ağustos 1941, Sy.195, s. 49
 “On Beş Günde (Mübalâğa Merakı)”, 15 Ağustos 1941, Sy. 195, s. 70-73
 “Dilimiz İçin”, 1 Ekim 1941, Sy. 198, s.121
 “Sanat Hayatımız İçin Uğurlu Bir Teşebbüs”, 15 Ekim 1941, Sy. 199, s. 145
 “Mesut Bir Yıl Daha”, 1 Kasım 1941, Sy. 200, s. 169
 “Atatürk”, 15 Kasım 1941, Sy. 201, s. ?
 “Yeni Bir Açık Yılına Girerken”, 1 Ocak 1942, Sy. 204, s. 265
 “Dilimiz Uğrındaki Çalışmalar,” 1 Şubat 1942, S.206 s. 323- 324
 “Divanü Lügat-it Türk Tercümesine Dair I”, 15 Mart 1942, Sy. 209, s.394-396
 “Divanü Lügat-it Türk Tercümesine Dair II”, 1 Nisan 1942, Sy. 210, s. 418-420
 “Divanü Lügat-it Türk Tercümesine Dair III”, 15 Nisan 1942, Sy. 211, s. 447-448
 “Ahlâk Savaşı”, 1 Haziran 1942, Sy. 214, s. 505

“Hoşgörücülük”, 15 Haziran, Sy. 215, s.529-530

Cilt13

“Dilimiz Üzerine Düşünceler,” 15 Temmuz 1942, Sy. 217, s. 9-12

“Lügat Sahasındaki Eksiklerimiz”, 1 Ağustos 1942, Sy. 218, s. 21-22

“Yabancı Kelimeler ve Türk Fonetigi”, 15 Eylül 1942, Sy. 221, s. 101-104

“İnsanlığın Talihi”, 1 Ekim 1942, Sy. 223, s. 141-142

“Karamazof Kardeşler”, 15 Ocak 1943, Sy. 229, s. 261-266

“Değişen Dile Ayak Uydurmalıyız”, 15 Şubat 1943, Sy. 231, s. 301

“İki Yanlış Yol”, 1 Mart 1943, Sy. 232, s. 321

Cilt14

“Edebiyatçı Bir Ressam”, 15 Temmuz 1943, Sy. 241, s. 12-13

“Bedri Rahminin Sanatı”, 1 Kasım, Sy. 248, s. 153- 155

“Sebil ve Güvercinler”, 1-15 Ocak 1944, Sy. 252, s. 220- 223

“Alfred De Musset”, 1-15 Şubat 1944, Sy. 253, s. 247- 251

“Kaygı Çağı”, 1- 15 Haziran 1944, Sy. 262, s. 354- 355

“Tercüme Çalışmalar ve Dilimiz”, Sy. 268, s. 439- 440

“İki Resim Sergisi”, 1-15 Eylül, Sy. 268, s. 453- 454

“Türkçemizin Eksikleri Meselesi”, 1-15 Ekim, Sy. 269, s. 470- 472

“Tercüme İşi Tecrübe İşidir”, 1-15 Aralık 1944, Sy. 274, s. 526- 527

“Çamlıca'daki Eniştemiz Dolayısıyla”, 1-15 Aralık 1944, Sy. 274- 275, s. 537- 539

“Kültür mü Önce Medeniyet mi?”, 1-15 Ocak 1945, Sy. 276- 277, s. 555-556

“Bir Temel Atılırken”, 1- 15 Şubat 1945, Sy. 278- 279, s. 583

“Bize Lazım Olan Tiyatro”, 1- 15 Mart 1945, Sy. 280-281, s. 611-613

“Büyük Ölü İçin”, 1-16 Nisan 1945, Sy. 282, s. 641- 642

“Yeni Şiir Davası”, 1-15 Mayıs 1945, Sy. 284-285, s. 667-669

“Bir Hastalığımız”, 1- 15 Haziran 1945, Sy. 286-287, s. 695

Cilt 15

“Tercümenin Bir Cephesi”, 1-15 Temmuz 1945, Sy. 288-289, s. 2- 3

“Topkapı Sarayının Verdiği Ders”, 1-15 Ağustos 1945, Sy. 290-291, s. 30- 31

“Büyük Gün”, 1- 15 Eylül 1945, Sy. 292-293, s. 57- 58

“Liselerimizde Edebiyat Dersleri”, 1- 15 Ekim 1945, Sy. 294-295, s. 85- 86

Cilt 16

“Klasiklerin Tercümesinde Yeni Bir Başarı”, 1-15 Kasım, Sy. 296-297, s. 113-114

“İdeoloji Salgını”, 1-15 Aralık, Sy. 298-299, s. 141-143

“Musikimize Dair”, 1-15 Ocak 1946, Sy. 300-301, s. 169-171

“Batı Kültüründen Korkmalı mıyız? Kâzım Namî Duru'ya Mektup”, 1-15 Şubat 1946, Sy. 302-303, s. 198-199

“İki Şair İki Kader”, 1-15 Mart 1946, Sy. 304-305, s. 233- 234

“Gerçek Tiyatro”, 1-15 Nisan 1946, Sy. 306-307, s. 254- 255

“Yazarın Mesuliyeti”, 1-15 Mayıs 1946, Sy. 308-309, s. 281- 283

“Babil Kulesi”, 1-15 Haziran 1946, Sy. 310-311, s. 309- 311

“Dil Bahsinde Ölçü”, Temmuz 1946, Sy. 312, s. 5

“Şiirde Yeni Eski Meselesi”, Temmuz 1946, Sy. 313, s. 4- 5

“İnsalığın Büyük Dersi”, Ağustos 1946, Sy. 314, s. 2

“İki Türlü Tiyatro”, Ekim 1946, Sy. 315, s. 6

“Bu Cumhuriyeti Koruyacağız”, Kasım 1946, Sy. 316, s. 8

“Tiyatromuzun Baş Dersi”, Aralık 1946, Sy. 317, s. 5.

Kaynakça

Belge, M. (1983). *Kültür. Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi*. (Cilt 5, s. 1288-1304) içinde İstanbul: İletişim Yayınları.

Çağlar, B. K. (1936). Yeter Bu Mecmua Dampingi, Arkadaşlar Birleşelim!. *Ülkü*. 7/40, 289.

Doğan, M. C. (2019). *Şiir Ölüyor mu?* Ankara. Çolpan Kitap.

Enginün, İ. (2001). *Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı*. İstanbul: Dergâh Yayınları.

Günyol, V. (1983). *Türkiye’de Çeviri. Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi*. (Cilt 2, 324-331) içinde İstanbul: İletişim Yayınları.

Kahraman, H. B. (2010). Bir Nehir Serüveni: Dergicilik, Varlık, Dün-Bugün. Filiz Nayır & Deniz Tekin & Enver Ercan (Der.) *Yaşar Nabi Nayır ve Varlık Dergisi* içinde (10-20). Ankara: T.C Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü.

Karagülle, F. (2006). *Varlık Dergisi. Türkiyat Araştırmaları Literatür Dergisi*. 4/8, 609- 628.

Kayaoğlu, T. (1998). *Türkiye’de Tercüme Müesseseleri*. İstanbul: Kitabevi Yayınları.

Koçak, C. (2009) *Geçmişiniz İtinayla Temizlenir*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Koçak, O. (2002). 1920’lerden 1970’lere Kültür Politikaları. Ahmet İnsel (Der.), *Modern Türkiye’de Siyasi Düşünce (Kemalizm)* içinde (371-417). İstanbul: İletişim Yayınları.

Kongar, E. (2010). Yaşar Nabi’nin Türk Edebiyatındaki Yeri: Varlık Dergisi ve Varlık Yayınları. Filiz Nayır & Deniz Tekin & Enver Ercan (Der.) *Yaşar Nabi Nayır ve Varlık Dergisi* içinde (10-20). Ankara: T.C Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü.

Oktay, A. (1993). *Cumhuriyet Dönemi Edebiyatı (1923-1950)*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Özay, Ç. (2018). *Kültür ve Sanat Hayatımıza Katkısı Bakımından Varlık Dergisi Üzerine Bir İnceleme*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Parla, T. (1991). *Türkiye’de Siyasal Kültürün Kaynakları, Atatürk’ün Söylev ve Demeçleri*, (Cilt 2) İstanbul: İletişim Yayınları.

Pektaş, Ş. (2010). *Millî Şef Döneminde (1938-1950) Cumhuriyet Gazetesi*. İstanbul: Fırat Yayınları.

Sazyek, H. (2006). 1923-1950 Arası Türk Şiiri. *Türk Edebiyat Tarihi* (Cilt 4, s. 21-47) içinde. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.

Toksoy, N. (2007). *Bir Kültürel Kalkınma Modeli Olarak Halkevleri*. Ankara: Orion Yayınevi.

Topuz, H. (1973). *100 Soruda Türk Basın Tarihi*. İstanbul: Gerçek Yayınevi.

Nabi, Y. (1936). *Edebiyat Âlemimizin Manzarası*. Varlık. 4 /78, 81

_____. (1937). *Edebiyatımızın Bugünkü Meseleleri*. Varlık. 4 /87, 225

_____. (1937). *Bir Edebiyatçılar Birliğine İhtiyaç Vardır*. Varlık. 4/ 91, 288

- _____. (1937). Şiir Buhranı. *Varlık*. 5/107, 545
- _____. (1937). Okumak ve Okutmak. *Varlık*. 4/95, 353 -355
- _____. (1937). Kitabın Korunması ve Yayılması. *Varlık*. 4/93, 322-323
- _____. (1937). Kitap Buhranı ve Memleketimiz. *Varlık*. 4/ 92, 308-309
- _____. (1937). Durmuş Edebiyatçılar. *Varlık*. 5/ 105, 513
- _____. (1938). Cumhuriyetin on beş yılında edebiyatımız. *Varlık*. 5/129, 115
- _____. (1938). Gençleri Teşvik Etmeli mi?. *Varlık*. 5/11, 609
- _____. (1938). Tercüme Meselesi Telif Hakkında. 5/ 110, 593
- _____. (1938). Romancılığımız ve Tercüme. *Varlık*. 6/ 122, 17-18
- _____. (1939). Birinci Neşriyat Kongresi. *Varlık*. 6 /141), 1
- _____. (1939). Tercüme Meselesi. *Varlık*. 6 /142, 16-17
- _____. (1940). Eski Yeni Davası. *Varlık*. 10/166, 545
- _____. (1939). Tercüme Dair. *Varlık*. 11/178, 229-231
- _____. (1941). Bizde Tenkit. *Varlık*. 11/184, 361- 362
- _____. (1945). Yeni Şiir Davası. *Varlık*. 14/ 284-285, 667-669
- _____. (1946). Klasiklerin Tercümesinde Yeni Bir Başarı. *Varlık* 16 /296-297, 113- 144
- _____. (1946). Şiirde Yeni, Eski Meselesi. *Varlık*. C/S 16/ 313, 4-5